LIETUVIŲ DIENOS

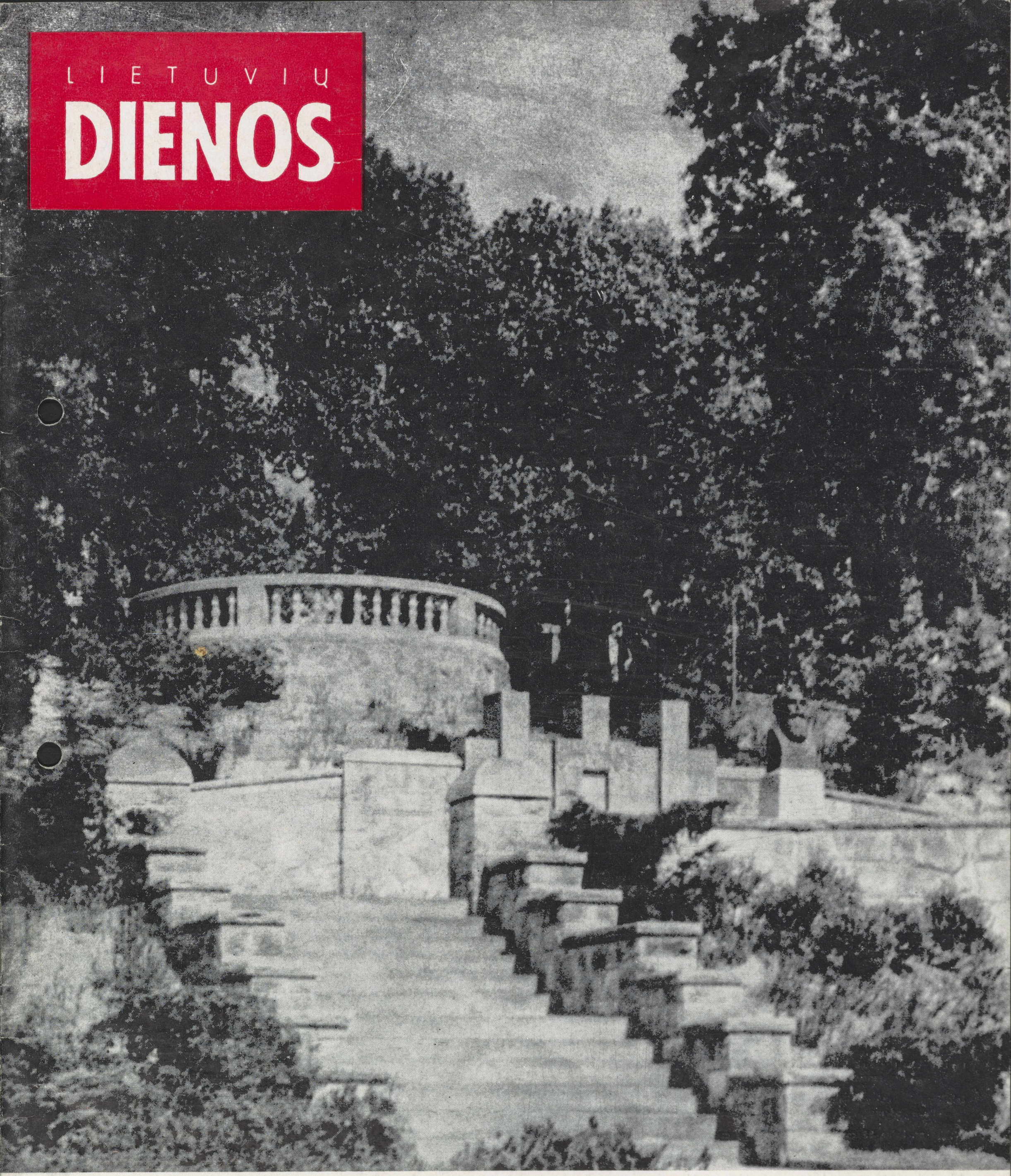

LIETUVIŲ KULTŪRINIS DARŽELIS CLEVELANDE

1969 M. RUGSĖJO MĖN.

LITHUANIAN DAYS

SEPTEMBER 1969

LIETUVIŲ
DIENOS
LITHUANIAN DAYS

4364 Sunset Blvd., Hollywood, Ca. 90029
Telefonas: 664-2919

LIETUVIŲ ŠVIETIMO IR ŠEIMOS METAI

1969, rugsėjis Nr. 7 (196)
Eina XX metai
September, 1969 No. 7 (196)
Vol. XX

Vyriausias Redaktorius / Editor-in-Chief
Bernardas Brazdžionis
Literatūros Redaktorius / Literature Editor
Juozas Tininis
Foto Redaktorius / Photo Editor
Daumantas Čibas
Anglų k. Redaktorius / Senior English Editor
Milton Stark
Anglų k. Redaktorius / English Editor
Alfonsas Milukas

Leidėjas / Publisher
Anthony F. Skirius
Administratorius / Circulation Manager
Juozas Andrius

Straipsniai, autoriaus pasirašyti pavarde, slapyvardžiu ar inicialais, nebūtinai reiškia ir redakcijos nuomonę.
Signed or initialed articles do not necessary reflect the opinion of the editors or of Lithuanian Days magazine.

Žodinę ir visą kitą medžiagą, spausdintą "Lietuvių Dienų" žurnale, LD leidykla pasilaiko teisę panaudoti kitais atvejais be atskiro susitarimo.
Publishers reserve the right to reprint any or all matter published in Lithuanian Days magazine without separate agreement with the authors.

Rankraščius ir kitą medžiagą, jei kitaip nesusitarta, redakcija taiso ir tvarko pagal savo nuožiūrą.
Manuscripts or other matter submitted for publication in Lithuanian Days magazine will be edited at the discretion of the editors, unless otherwise agreed upon.

Panaudojant medžiagą, prašoma pažymėti šaltinį.
Republication of material from "Lithuanian Days" permissible only with indication of this source.

"LIETUVIŲ DIENOS" YRA SUJUNGTOS SU "KALIFORNIJOS LIETUVIU", LEISTU 1946-49 M.
"LITHUANIAN DAYS" IS COMBINED WITH "CALIFORNIA LITHUANIAN", PUBLISHED 1946-49.

Prenumerata atnaujinama automatiškai, nelaukiant atskiro pranešimo. Nutraukdamas prenumeratą, skaitytojas administraciją painformuoja laišku.
If subsription is to be discontinued at expiration, notice to that effect should be sent; otherwise it will be renewed automatically.

Leidžiama kas mėnuo, išskyrus liepos ir rugpiūčio mėn.
Published monthly, except July and August.

Atskiro nr. kaina 85 centai. **Single copy 85¢**

Prenumerata metams $8.00 bet kuriame pasaulio krašte.
Subscription $8.00 per year in any country of the world.
Garbės prenumerata / Honorary subscription $12.00.

"Second Class Postage Paid at Los Angeles, California".

TURINYS / CONTENTS

Kova dėl kiekvieno lietuvio. Vedamasis 3
Iš J. Kavaliūno, JAV LB Švietimo Tarybos pirmininko, rašto spaudai
K. S. K., Lietuvių Kultūriniam Darželiui Clevelande 40 metų. 4
SPAUDOJ IR GYVENIME
Iš ALT Kongreso Rezoliucijų 6
Nerima Narutė, Apollo 11, eilėraštis 6
"Tai yra mažas žingsnis žmogui..." 6
Dešinioji Popiežiaus ranka (Vyskupas Paulius Marcinkus Vatikane). 7
Juozas Žmuidzinas, Auštant 8
Zenta Tenisonaitė, Esu ledinė lėlė, eilėr. ... 9
Šiandieninės Sovietų kalinimo stovyklos (Iš A. Makarčenkos Liudijimo) 10
VEIDAI IR VAIZDAI.
Iliustruota kronika 12,13
Knygos ir autoriai. 14
ŽMONĖS, DATOS IR DARBAI.
Smulkioji kronika 15

ENGLISH SECTION

A Lesson and a Warning. Edtorial 17
35th Anniversary of the Baltic Entente. 18
How Nazis sold part of Lithuania 18
Lithuanian History in Stamps. Part CXVIII. By A. Bernotas 20
Politics and Medicine 20
LITHUANIANS MAKE NEWS. 21

Iš Kalifornijos "Lietuvių Dienos" koncerto .. 22
Dail. H. Žmuidzinienės dailės darbai 23

Birutės šaltinio užrašas Clevelando Lietuvių Kultūriniam Daržely . (Daugiau — 3, 4 ir 5 p.)
An inscription of the Birutė Fountain in Cleveland's Lithuanian Garden of Culture.

VIRŠELIAI / COVERS

Pirmasis / Front Cover

Lietuvių Kultūrinis Darželis Clevelando parke, įsteigtas 1929 spalio mėn., taigi šiemet jam suėjo 40 metų. Dar tebėra žmonių, kurie rūpinosi jo įsteigimu ir įrengimu — vienas iš jų — Kazys S. Karpius, dabartinis Darželio valdybos pirmininkas. Rugsėjo pradžioje iškilmingai atšvęsta Darželio 40 metų sukaktis (žiūr. porą vaizdų šio nr. 3 psl.).

Darželyje yra trys paminklai: Dr. J. Basanavičiaus, dr. V. Kudirkos ir Maironio biustai, Birutės šaltinis, Gedimino stulpai.

Darželis lietuvių lankomas įvairių iškilmių metu grupėmis ir pavieniai.

In the park of Cleveland the Lithuanian Garden of Culture celebrated it's 40th anniversary. Present president, Kazys S. Karpius, was also one of the originators of establishing this Garden in October, 1929 (See pages 3, 4 and 5).

Monuments for Dr. J. Basanavičius, Dr. V. Kudirka and poet Maironis were erected; the semblance of the Fountain of Biruteė, and Columns of Gediminas found a place there.

The Garden is a popular place for festive occasions and commemorations.

Paskutinis / Back Cover

"Lietuvių Dienų" leidyklos knygų skelbimas.
Advertising page of books, recently published by Lithuanian Days.

Kairėj — PLB pirm. S. Barzdukas ir L. K. Darželio S–gos pirm. K. S. Karpius padeda gėles prie dr. Basanavičius paminklo rugs. 7 d. — Darželio 40 metų sukakties proga.

Dešinėje: bendras vaizdas iš L. K. Darželio 40 metų sukakties minėjimo iškilmių.

Foto J. Garla

Daugiau — 4 ir 5 puslapiuose.

Left: S. Barzdukas, board chairman of the Lithuanian World Community and chairman of the Lith. Garden of Culture, K. S. Karpius laying flowers on September 7th, the 40th anniversary of the Garden of Culture, at its monumnt to Dr. Basanavičius.

Right: General view of the 40th anniversary commemoration ceremonies of the Lithuanian Garden of Culture, in Cleveland.

Kovoti dėl kiekvieno lietuvio

Pradedame naujus mokslo metus. Į juos žiūrime su viltimi, nes šiais metais pasiryžome pagrindinį dėmesį kreipti į lietuviškąjį švietimą ir šeimą. Tuo vardu visus metus pavadinome.

Pernai JAV-se veikė 44 lituanistinės mokyklos, kurias lankė 3217 mokinių. Jų turėtų būti kelis kartus daugiau, nes 1960 m. JAV gyventojų surašymo metu lietuviais užsirašė 206,043 gyventojai. Taigi, prieš mūsų akis dar plati darbo dirva. O jei mes tų nelankančiųjų neatvesime į lituanistines mokyklas, jie nuo mūsų dažniausiai tols ir palengva dings svetimųjų jūroje.

Pernai, švęsdami 50 metų nepriklausomybės atgavimo sukaktį, davėme metams laisvės vardą, gi žiūrėdami į dabartinę padėtį, vadinome juos ir kovos metais, kovos ne tik už laisvę, bet ir už tautinę egzistenciją, kuri yra pavojuje. Mūsų kūrėjai savanoriai kovojo nepriklausomybės kovose dėl kiekvienos žemės pėdos, šiuo metu mums reikia kovoti dėl kiekvieno lietuvio.

Kovos dėl lietuvio laukas yra visos gyvenimo sritys, ir todėl kiekvienas yra įpareigotas savo srities darbu lietuvybę skiepyti ir ugdyti, bet ypačiai šeima ir lietuviškoji mokykla. Kaip rinkimuose svarbus kiekvienas balsas, taip lietuvybei išlaikyti svarbi kiekviena šeima. Reikia tik, kad mūsų šeimos tai suprastų, koks didelis ir kilnus vaidmuo joms tenka — išugdyti vaikus ištikimus ir tėvų tikėjimui, ir tautai. Ir tai didžiausia dovana, kokią tėvai gali vaikui duoti, ne doleris, automobilis ar kokia kita materialinė gėrybė. Tai supratus, bus aišku, kad reikia siųsti vaikus į lituanistines mokyklas, kur jie mokomi lietuvių žodžio, rašto, dainos, tautos praeities, kur jaunimas bendru darbu ir daina susigyvena, įauga į savąją bendruomenę ir tautą. Koks didelis daiktas jaunimui tai duoti, ir kokia didelė skriauda tai atimti, nes jaunatvės dienos nebepasikartos.

Šį pavasarį buvo visi JAV LB padaliniai prašyti aplankyti kiekvieną savo apylinkės lietuvių šeimą, kur tik yra mokyklinio amžiaus vaikų, ir paskatinti leisti juos į lituanistines mokyklas. Mokinių telkimo vajus tęsiamas ir šį rudenį. Tai didelis švietimo ir šeimos metų užsimojimas. Tačiau jo pasisekimas priklausys ne tik nuo LB apylinkių pastangų, bet ir nuo to, kiek mes visi tebesame jautrūs lietuvybei, kiek yra mumyse noro ir ryžto jai savo darbu aukotis. Jei paskutiniais metais mokinių skaičius turėjo tendenciją mažėti, tai šiais metais galime ir turime ne tik mažėjimą sulaikyti, bet ir žymiai mokinių skaičių padidinti.

Iš *J. Kavaliūno*, JAV LB Švietimo Tarybos pirmininko, rašto.

LIETUVIŲ KULTŪRINIAM DARŽELIUI CLEVELANDE 40 METŲ

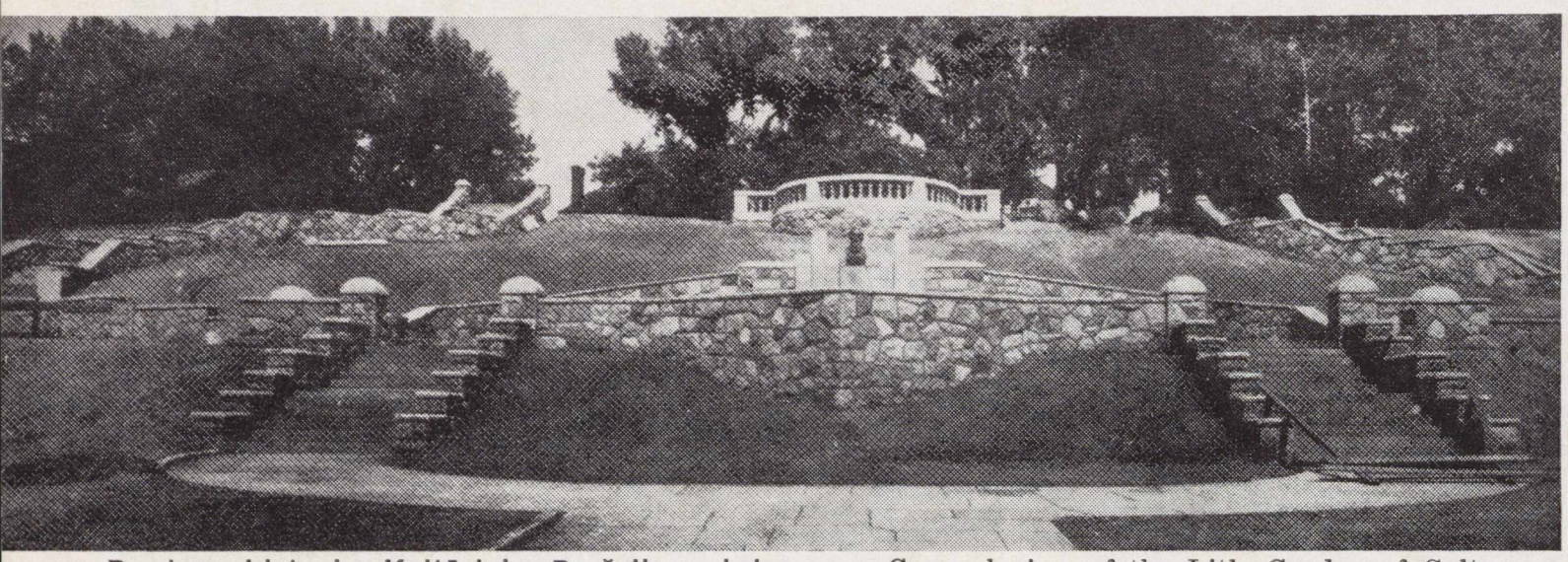

Bendras Lietuvių Kultūrinio Darželio vaizdas. General view of the Lith. Garden of Culture.

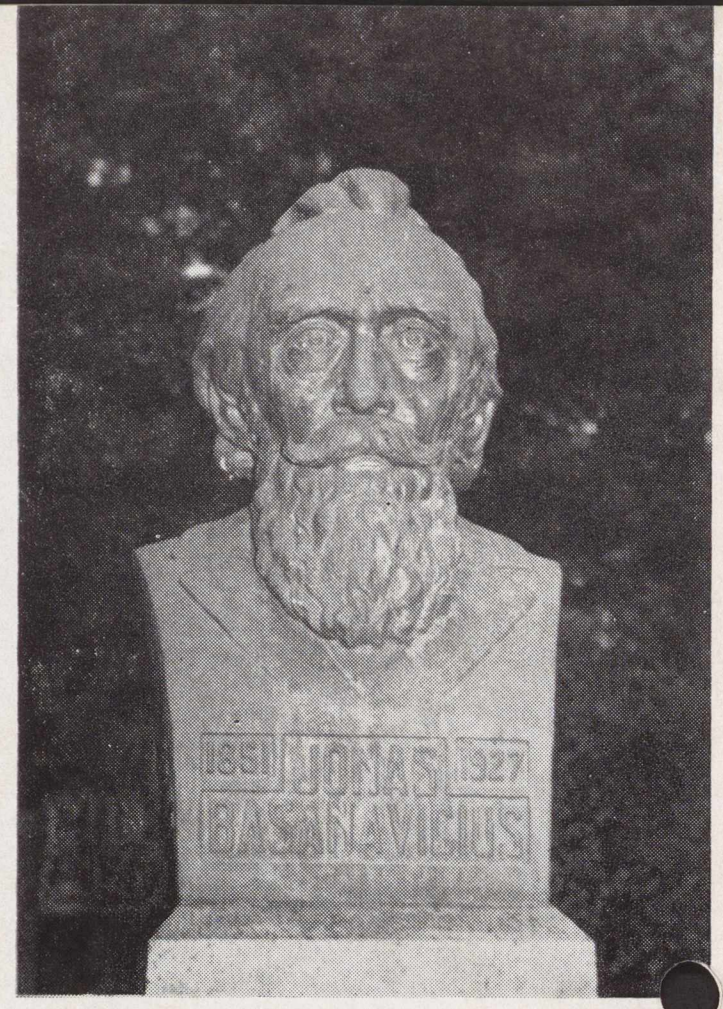

Dr. J. Basanavičiaus biustas L. K. Darželyje.
The bust of Dr. J. Basanavičius in the Lithuanian Garden of Culture, Cleveland, Ohio.

Už tūkstančių mylių nuo Lietuvos, Clevelando mieste Ohio, Jungtinėse Amerikos Valstijose, lietuviai mini 40 metų sukaktį nuo įsteigimo Lietuvių Kultūrinio Darželio. Tame darželyje stovi dr. J. Basanavičiui, dr. V. Kudirkai ir Maironiui paminklai, didinga Gedimino stulpų replika ir kunigaikštienei Birutei atminti fontanas.

Ne visiems žinoma, bet tai paminklinis lietuvių tautai darželis, kokio kitur niekur pasaulyje nėra.

Darželiui projektą pagamino prof. V. Dubeneckis Kaune.

Du biustai — Basanavičiaus ir Kudirkos — buvo gauti dovanų iš Lietuvos; jie nuliedinti iš modelių tų biustų, kurie stovėjo Karo Muziejaus sodely Kaune. Maironio biustas — kitos gamybos, dirbdintas jau Amerikoje.

Tą paminklinį darželį, kurio pradžia eina nuo 1929 metų, Lietuvos nepriklausomybės laikais lankė daugelis žymių žmonių, atvykę iš Lietuvos; jame įvairiomis šventėmis lankydavosi Lietuvos konsulai, taip pat ministeriai Amerikoje: B. K. Balutis, dr. M. Bagdonas, mjr. Povilas Žadeikis.

Darželyje yra apsilankęs ir jame susirinkusiems apie Lietuvos nelaimę kalbėjęs 1941 m. atvykęs Letuvos prezidentas A. Smetona.

Suvažiavimų progomis Clevelando lietuviai visada lankydavo šį darželį; lanko jie jį ir dabar.

Šių metų rugsėjo 7 d. iškilmingai paminėta darželio 40 metų sukaktis. Po pamaldų bažnyčioje darželyje įvyko iškilmės su kalbomis, kurias pasakė K. S. Karpius, PLB pirmininkas Stasys Barzdukas ir kt. Prie visų paminklų padėti vainikai. Po to iškilmių dalyviai nuvyko į naujos parapijos salę, kur buvo pietūs ir programa. Filmų iš darželio praeities parodė J. Dunduras.

Kultūrinių Darželių istorija

Tautinių kultūrinių darželių pradžia eina iš 1916 metų, kai minint anglų rašytojo Shakespeare'o 300 metų mirties sukaktį pastatytas miesto parke paskirtame sklype, pavadintame Shakespearo darželiu, Shakespearui paminklas.

Dešimčia metų vėliau, 1926 metais, Clevelando žydų organizacija sumanė gauti tame pat parke sklypą ir pastatyti paminklus šešetui žymiųjų žydų pasaulinių filosofų.

Kadangi tie žydai filosofai gyveno ir mirė ne vienoje kurioje šalyje, bet įvairiose šalyse, ir jų, kaip filosofų, reikšmė pasaulinė, žydai pakvietė ir kitų tautų atstovus veikėjus susipažinti su jų sumanymu, tikėdamiesi gauti paramos tam žydų darželiui ir iš kitų tautų.

Bet apsivylė: iš daugelio pakviestųjų atsilankė tik keli, tarp jų ir lietuvių atstovas, Clevelando savaitinio laikraščio "Dirvos" redaktorius Kazys S. Karpius. Jam kilo mintis: o kodėl ir ne lietuvių kultūrinis darželis? Su žydų veikėjais kalbantis, kalba išplito ir — kodėl ir ne kitų tautų kultūriniai darželiai? Tas sumanymas pasiūlytas miesto tarybai, kad duotų parke žemės tautinėms grupėms kurios tik norėtų, savo darželius steigti. Kadangi miesto taryboje buvo įvairių tautybių atstovų, sumanymas gavo palankų pritarimą.

Kiekviena tauta turi karių didvyrių, politikų, kultūrininkų, kurie yra labai daug nusipelnę savo kraštui, savo valstybei. Nutarta tačiau, kad būtų statomi ne kokių istorinių kariautojų, bet kultūrininkų paminklai.

"Dirva", paskelbdama sumanymą, pirmoji davė 10 dolerių Lietuvių Kultūrinio Darželio fondui. Prasidėjo ir platesnis aukojimas, vis laukiant, iki miesto taryba formaliai priims darželių idėją, pradės leisti tautoms pasirinkti savo darželiams sklypus. Lietuvių rūpestis buvo gauti toliausiai nuo lenkų darželio. Tatai pavyko.

Praėjo metai su viršum, kol miesto taryba formaliai pravedė įstatymą leisti steigti tautybių kultūrinius darželius.

Paminklai — dovana iš Lietuvos

Lietuvių Kultūrinio Darželio Sąjunga, įsteigta 1929 metų spalio 5 d. Valdybą ir organizaciją sudarė katalikiškų ir tautiškų draugijų atstovai ir pavieniai veikėjai. Kieno paminklai bus darželyje statomi, visiems sutariant paaiškėjo: J. Basanavičiui, V. Kudirkai ir Maironiui.

Lietuvių darželiui pritarė plati Amerikos lietuvių visuomenė ir organizacijos, pradėdamos siųsti aukas. Du Susivienijimai — tautininkų ir katalikų — paskyrė po stambią auką (Jų atminčiai, jų 50 metų sukakties proga darželyje pasodinta po ąžuolą).

Einant prie konkrečių darbų, teko nemažai

1937 m. Vasario 16 Lietuvos gen. konsulas Jonas Budrys, atvykęs kalbėti Clevelando lietuviams, padeda vainiką L. Kultūriniame Darželyje prie dr. J. Basanavičiaus paminklo. Su juo matyti ankstyvoji Darželio Sąjungos valdyba: P. Muliolis, ižd. (miręs), K. S. Karpius, vykd. sekr., dabartinis pirm., J. Budrys (miręs), O. Žvingilaitė-Mihelich, vicep. (mirus), M. Miščikienė, sekr. (gyvena Floridoj , P. Česnulis (pirmutinis pirmininkas, miręs).

Lithuania's Consul-general J. Budrys is laying a wreath at the monument of Dr. J. Basanavičius in Cleveland's Garden of Culture (1937).

Dr. Vinco Kudirkos paminklas L K. Darželyje.
The bust of Dr. Vincas Kudirka.

pasirūpinti, iš kur ir kaip gauti reikalingi dešimtys tūkstančių dolerių pačiam darželiui įrengti ir paminklams pastatyti.

Dar 1928 metais K. S. Karpius lankėsi Lietuoje. Jo pažintys su žymiais asmenimis Lietuvoje išėjo darželiui į naudą. Jo numatyti asmenys, generolas Nagius ir maj. A. Ardickas, supažindinti Kultūrinio Darželio S-gos sekretoriaus Karpiaus laiškais su Darželio idėja, mielai sutiko talkininkauti (nors patys neturėjo mažiausio supratimo, kas iš tikrųjų tas darželis bus). Buvo paprašyta paruošti darželiui planą. Jį gen. Nagius gavo be jokio atlyginimo iš prof. Dubeneckio. Prašė, kad Lietuvos Šaulių Sąjunga padovanotų Dr. J. Basanavičiaus biustą, nes amerikiečiai yra labai gausiai aukomis rėmę Šaulių Sąjungą. Sutikimas gautas.

Nors darželis pilnai nebuvo įrengtas (dar tik sklypas gautas), lietuviai skubino įrengti dr. Basanavičiaus paminklą, kad būtų galima iškabinti vardą: LITHUANIAN CULTURAL GARDEN. Biustas buvo nuliedintas pagal modelį biusto, stovėjusio Karo Muziejaus sodelyje Kaune.

Paminklo atidengimas buvo numatytas 1933 m. birželio 11 d. Biustas gautas laiku, tad spėjo padaryti ir pjedestalą.

Kaip džiaugėsi ir talkininkai Kaune, rodo šie mjr. Ardicko laiške, rašytam 1933 m. vasario 8 d., žodžiai: "Matot, ponas Karpiau, mūsų svajonės ir sumanymai jau išsipildė, ir mūsų patriarko Dr. Basanavičiaus biustas jau Clevelande. Bet kiek reikėjo įkalbėti, vaikštinėti, tai tik aš vienas galiu tai žinoti, nes prie šio darbo ne viena diena ir mėnuo buvo sugaišta, bet vis tik, ką norėjom, tai ir pasiekėm."

Paminklo pastatymo iškilmėse dalyvavo Lietuvos ministeris Washingtone B. K. Balutis, miesto valdininkai ir didžiulė minia lietuvių.

Tais laikais Amerikoje siautė ekonominė krizė, darželiui įrengti pakankamai lėšų surinkti būtų buvę sunku, tačiau kadangi valdžia buvo įvedus viešųjų darbų programą bedarbiams šelpti, o tie kultūriniai darželiai buvo pripažinti viešųjų darbų projektu, tuo pasinaudojant, lietuvių kultūrinis darželis buvo pradėtas rengti pirmiausia. Lietuviams reikėjo tam tikrą sumą įnešti valdžiai, bet tai buvo gerokai mažiau negu $50,000, kiek kaštavo visas darbas.

Lietuvių darželio statyba buvo baigta 1936 metų rudenį; spalio 11 d. įvyko formalus, labai iškilmingas viso darželio atidarymas. Iškilmėse dalyvavo konsulai, miesto valdyba ir Lietuvos ministeris iš Washingtono dr. M. Bagdonas.

Dr. J. Basanavičiaus paminklas stovi pačioje centrinėje darželio dalyje; už jo krantinėje išstatyta didinga Gedimino stulpų replika. Toje aikštėje iškilmių metu gali sutilpti 500 žmonių.

Gaila, mjr. Ardickas ir prof. Dubeneckis savo darbų nespėjo pamatyti, — abu mirė prieš darželio baigimą įrengti (nors laikraščiuose buvo tilpę darželio vaizdų) Mjr. Narušis ir gen. Nagius, kurie taip pat talkininkavo, turėjo progos lankyti darželį jau atvykę į JAV po II pas. karo. (Mjr. Narušis gyvena Australijoje; gen. Nagius mirė ir palaidotas Clevleande).

Kudirkos ir Maironio paminklai

Dr. Kudirkai ir Maironiui paminklai stovi aukštutinėje darželio dalyje, vienas vienoje Birutės fontano pusėje, kitas — kitoje.

K. S. Karpius 1935 metais vėl lankėsi Lietuvoje, atnaujino pirmesnes pažintis ir padarė naujų.

Clevelande veikiančiai Dr. V. Kudirkos draugijai, kurios nariai rėmė darželio įsteigimą, pasiūlė pasidaryti sau garbe jos 30 metų sukakties proga paremiant Kudirkos

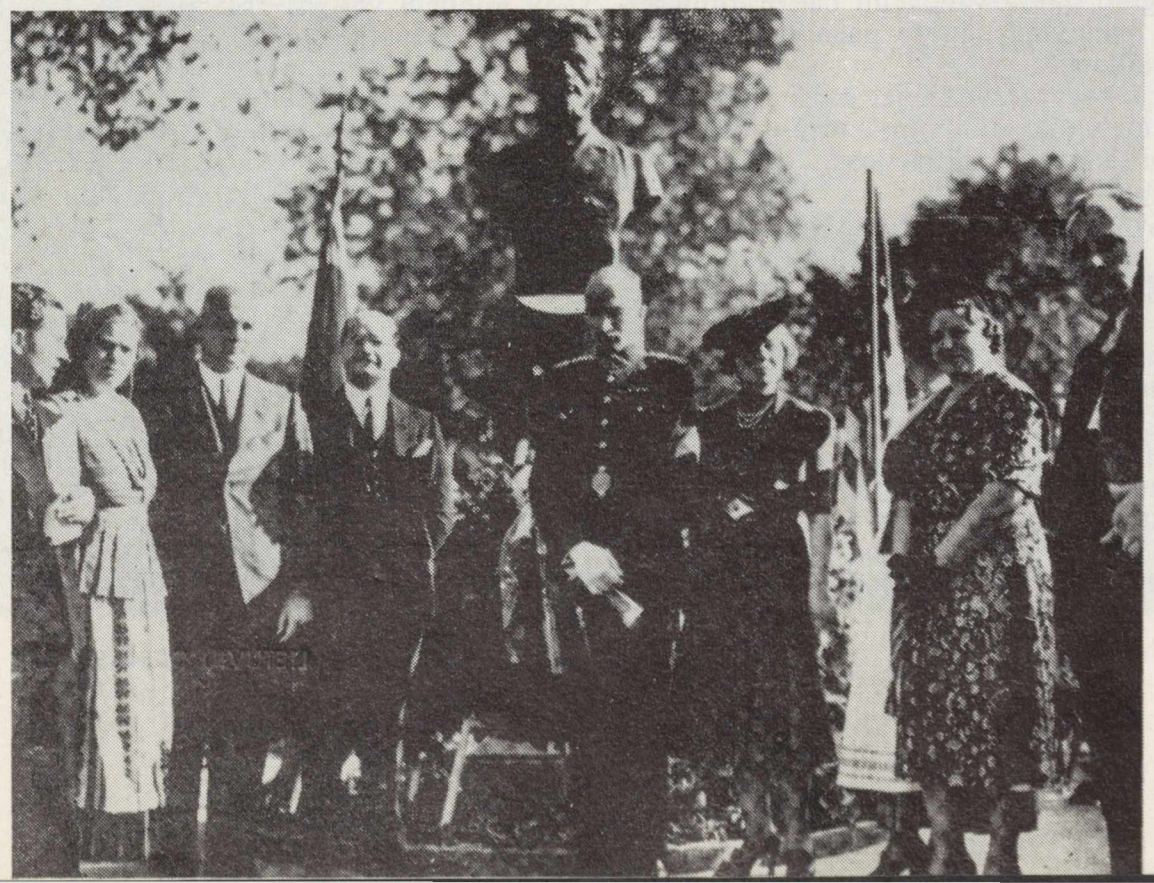

Maironio paminklas Clevelando L. K. Darželyje.
The bust of the poet Maironis in the Lithuanian Garden of Culture, in Cleveland, Ohio.

paminklo pastatymą (apmokėjimu kaštų, susijusių su paminklo atidengimo iškilmėmis).

Patį Kudirkos biustą Karpius buvo išprašęs iš Karininkų Ramovės Kaune dovanai. Ramovėnai ne tik nuliedino biustą, bet ir atidengimo iškilmėms įgaliojo mjr. Simą Narušį savo atstovu. Vėl didelės iškilmės Clevelande 1938 m. spalio 2 d., dalyvaujant miesto valdybos nariams ir Lietuvos oficiolams.

Su Maironio biustu kitokia istorija. Tą paminklą buvo pasiryžę pastatydinti Clevelando katalikai veikėjai savo pastangomis. Pasiryžimas užtruko ilgokai. Nežinia, kodėl jie nepaprašė kokios katalikiškos organizacijos Kaune padovanoti Maironio biustą. Sugaišta net 30 metų — iki naujųjų ateivių pagalba Maironio paminklas pastatydintas 1961 metais. Maironio biustą sukūrė skulptorė Elena Docienė Toronte, Kanadoj.

Maironio biustas buvo paskutinis, trečias, paminklas lietuvių daržely. Dabar darželis pilnai įrengtas ir žmonių gausiai lankomas ne tik iškilmių metu, bet ir privačiai.

Tautos, turinčios darželius (jų yra apie 20), sudarė Kultūrinių Darželių Federaciją darželiams globoti. Priežiūra yra miesto parkų žinioje.

Pirmutinė Clevelando Lietuvių Kultūrinio Darželio valdyba, įsisteigus L. K. D. sąjungai, buvo:

Adv. P. V. Česnulis - pirmininkas; vicepirmininkai: John T. DeRighter, Ona G. Mihelich (Žvingiliūtė), Povilas Šukys, Ona Karpienė, Elena Pečkaitis; vykdomasis sekreto-

Pabaiga 6 psl.

Dr. Vinco Kudirkos paminklo atidengimas 1938 m. spalių m. 2 d. — Iš kairės: K. S. Karpius, O. Karpienė, Clevelando burmistras Hopkins, Lietuvos kons. dr. P. Daužvardis, mjr. S. Narušis ir Narušienė, svečiai iš Lietuvos, O. Mihelichienė, Izidorius Samas.
Unveiling the monument to Dr. Vincas Kudirka on October 2, 1938.

Iš Amerikos Lietuvių Kongreso Detroite 1969 m. rugp. 30-31 d.d. REZOLIUCIJŲ

KONGRESO ŽODIS Į PAVERGTĄ TAUTĄ

Amerikos lietuviai visais laikais Lietuvą mylėjo ir myli. Drauge su visa lietuvių tauta pergyvena ir jos laisvės laimėjimų džiaugsmą ir jos pavergimo kančias bei rūpesčius.

Amerikos lietuviai talkino savo tautos veikėjams, dar carų laikais kovojusiems dėl lietuvių spaudos laisvės ir tautinio apsisprendimo.

Amerikos lietuviai buvo veiklūs ir dosnūs savo tautos reikalams, kai I Pas. karo metais Lietuva kovojo žūtbūtinę savo laisvės ir nepriklausomybės kovą.

Kai 1940 metais Sovietų Sąjunga, sudariusi slaptą sąmokslą su Hitleriu, užpuolė ir okupavo Lietuvą, Amerikos lietuviai nedelsdami ėmėsi žygių savo tėvų krašto laisvei atkovoti ir tam tikslui sudarė bendrą, visų pakraipų ir pasaulėžiūrų lietuvius apjungusią, Amerikos Lietuvių Tarybą.

....Amerikos Lietuvių Tarybai ir jos darbų rėmėjams nestigo, nestinga ir nepristigs drąsos, ryžto ir ištvėrmės kovai dėl Lietuvos išvadavimo.

Mes tikime, kad ir Jūs, broliai ir sesės pavergtoje tėvynėje, nepalauš nei okupanto nežabota prievarta ir teroras, nei jo beatodairinės rusinimo pastangos, nei jo košmariška propaganda visomis modernios komunikacijos priemonėmis indoktrinuoti Jus, kad Lietuvai tėra vienintelis likimas — būti Sovietų Sąjungos ūkiškai alinama kolonija, o savo tautinį savitumą suniveliuoti vadinamoje bendranacionalinėje rusiškoje kultūroje.

Mes giliai atjaučiame Jūsų vargus, rūpesčius, baimes ir abejones. Mes pagarbiai lenkiame galvas prieš Jūsų kančias, aukas ir pasišventimą. Mes tvirtai pasižadame savo darbu, mokslu bei ištekliais padėti savo tėvų žemėje atstatyti laisvo tautos apsisprendimo teises ir laisvą jų vykdym.ą

Tegyvuoja nepriklausoma, demokratinė Lietuvos respublika. Tegyvuoja lietuvių tauta.

KREIPIMASIS Į JAV PREZIDENTĄ

Amerikos Lietuvių Kongresas prašo Jungtinių Amerikos Valstybių Prezidentą RICHARD M. NIXON pritarti Užsienių Paramos Įstatymo (Foreign Assistance Act) pakeitimui, kad būtų įsteigta atskira federalinė įstaiga Baltijos valstybių laisvės bylai propaguoti, keliant tuose kraštuose Sovietų Sąjungos vykdomą kolonializmą ir genocidą, kaip atkirtį prieš nuolatinį melagingą sovietų šmeižimą Jungtinių Valstybių už jų tariamą imperializmą.

LIETUVIŲ TREMTINIŲ IR KALINIŲ REIKALU

Kongresas, giliausiai pasipiktinęs Rusijos, pasivadinusios Sovietų Sąjunga, iš okupuotos Lietuvos jos gyventojų išvežimais į Rusiją bei jos kitus pagrobtus kraštus ir jų laikymą kalėjimuose bei ištrėmimuose.

Įpareigoja Amerikos Lietuvių Tarybą šį reikalą iš naujo kelti JAV valdžios įstaigose, visuomeninių organizacijų vadovybėse ir šio krašto spaudoje, prašant galbėti kenčiančius ir žudomus lietuvius.

ORGANIZACINIAIS REIKALAIS

Kongresas kreipia Amerikos Lietuvių Tarybos dėmesį į pribrendusį reikalą papildyti ALT Statutą dėl Tarybos santykių su skyriais ir skatina jos Valdybą plėsti savo skyrių tinklą.

FINANSŲ REIKALAIS

Kongresas su didžia padėka plačiajai patriotinei lietuvių visuomenei vertina gausias ligšiolines pinigines aukas ir kviečia, kaip iki šiol, kiekvieneriais metais Vasario 16 — Tautos Šventės — minėjimų progomis aukas rinkti išimtinai tik tautos laisvinimo reikalams ir nežiūrinkt kieno iniciatyva šie minėjimai būtų rengami, visos piniginės aukos įnešamos į Amerikos Lietuvių Tarybos iždą.

LITUNISTINIŲ MOKYKLŲ REIKALAI

JAV LB Švietimo Tarybos surengtos III lietuvių mokytojų studijų savaitės, įvykusios 1969 m. rugpiūčio 17 - 24 d. Dainavoje, dalyviai

— dėkoja stovyklos vadovybei, organizatoriams ir rėmėjams už sudarymą sąlygų pasvarstyti švietimo klausimus ir pagilinti žinias ir ryžtasi jomis pasidalinti su moknių tėvais;

— prašo LB apylinkių valdybas aktyviai įsijungti į vietos švietimo darbo talką kontaktuojant tėvus ir atkreipiant jų dėmesį, jog visi lietuviai vaikai turi lankyti lituanistines mokyklas, nes tautiškumas pirmoje eilėje gimsta šeimoje, gi mokykla yra tolimesnio tautinio susipratimo ugdymo šaltinis;

— pabrėžia ypatingą priešmokyklinio auklėjimo svarbą lietuviškame švietime ir prašo organizuoti priešmokyklinius skyrius — darželius;

— randa, kad yra reikalinga kreipti ypatingas dėmesys į angliškai kalbančius vaikus ir pračo vietoves sudaryti sąlygas, kad jie galėtų lankyti tam skirtas klases ar mokyklas;

— konstatuoja, kad skaityba yra būtina kiekvienam moksleiviui ir todėl a) prašo tėvus vaikams užprenumeruoti vaikų laikraštėlį "Eglutę" ar kurį kitą jaunimo laikraštį ir b) ragina mokyklas sudaryti kilnojamas bibliotekėles iš prieinamų knygų;

— sutinka, kad lituanistiniame mokyme nuolat reikia ieškoti naujų būdų bei metodinių patobulinimų; todėl siūloma susipažinti su beskyre sistema ir kai kuo pasinaudoti, atsižvelgiant į vietos sąlygas;

— džiaugiasi naujų vadovėliu bei pratimų leidimu, ypač bandymais juose pagauti dabartinio vaiko mentalitetą;

— sutinka, jog varžybos, jei gerai išplanuotos ir sugebančios vaiką sudominti, turėtų būti naudojamos pritaikytose situacijose, derinant su mokslo metų kalendoriumi;

— priėjo išvados, kad lietuvių jaunimo organizacijos ir sporto bei meniniai vienetai yra svarbi pagalbinė priemonė tautinio sąmoningumo ugdyme ir todėl ragina jaunimą priklausyti organizacijoms bei vienetams, prašydami organizacijas ir vienetus derinti savo veiklą su mokyklų darbu;

— kviečia tėvus, mokyklas, organizacijas ir visą visuomenę ugdyti vieningumą tarp visų lietuvių, kur jie bebūtų;

— prašo JAV LB Švietimo Tarybą ir ateinančiais metais organizuoti studijų savaitę.

Nerima Narutė

APOLLO 11

Praėjo bilionai metų,
Tiktai dabar atidengta ši paslaptis, —
Kas naktį aš laikiau iškėlęs mįslės amuletą
Ir raktą į žmogaus mintis.

Žiūrėjau aš į sodus žydinčius, upes ir
traukiau jūras,
O pats buvau toksai ištroškęs nebilys.
Paslėpdavo mane audros veliūras,
Mane vadino: sidabrinė pilnatis.

Naujoji era retežius atleido,
Tranquillity — Ramybės — užburtam rate,
Melsvos planetos sūnūs nusileido,
Įrašė ženklą pėdsakų rašte.

Mani kalnai ir krateriai atkuto,
Džiaugsmu drebėjo gilumoj širdis,
Tapau mažytis slenkstis to, kas bus
ir to, kas būta,
Viena mažytė išspręsta lygtis.

JAV pašto ženklas, išleistas atžymėti žmogaus išsikėlimui mėnulyje.

"Tai yra mažas žingsnis žmogui, bet milžiniškas šuolis žmonijai", — pasakė N. Armstrong, Amerikos astronautas, pirmas žmogus atsistojęs ant mėnulio paviršiaus. Tie žodžiai radijo bangomis pasiekė žemę po to, kai 1969 metų liepos 20 d. 17 min. JAV erdvėlaivis nusileido ant mėnulio vadinamoje Ramybės jūroje.

Į mėnulį Apollo 11 erdvėlaivyje skrido 3 astronautai; E. Aldrin koją ant mėnulio pastatė 19 minučių vėliau; trečiasis, M. Collins, skriejo aplink mėnulį, kad grįžtančius paimtų ir pradėtų nešti atgal žemės link.

Astronautai menulyje išbuvo apie 2 valandas; atlikę skirtus uždavinius — įsmeigę JAV vėliavą, palikę žuvusių astronautų vardus, lentą su įrašu, prisirinko paviršiaus dulkių ir akmenų ir atvežė tyrimams — gyvybės buvimo mėnulyje, medžiagos sudėties ir kt.

Astronautų žygis buvo transliuojamas per televiziją ir jį galėjo stebėti visas pasaulis. Taip ir darė, išskyrus Sov. Rusiją ir Raudonąją Kiniją.

Sutikęs astronautus žemėj, prez. Nixon kalboje tarp kitko pasakė, kad šis žygis yra vienas didžiausių po pasaulio sukūrimo.

Žmogaus protas, nugalėjęs žemės trauką ir jos pasenusį siaurą horizontą, atveria naujas galimybes į erdves, į aukštybes.

LIET. KULTŪRINIS DARŽELIS

Atkelta iš 5 psl.

rius — K. S. Karpius; užrašų sekretorius — Florence Dagilaitė; iždininkas — Petras Muliolis nariai — Konstancija Pavilonis, Beatričė Urbšaitė ir Antanas Vilimas.

Iš pirmosios Liet. Kultūrinio Darželio Sąjungos valdybos dabartinėje valdyboje tėra K. S. Karpius; be to, keliolika veikėjų iš tų pirmutinių dienų.

Pirmininkais iki šiolei yra buvę du: Petras Česnulis, Jonas Brazauskas (abu jau mirę); dabartiniu pirmininku Kazys S. Karpius. Kiti valdyboje yra: Juozas Sadauskas — vicepirm., Mary Trainauskas — sekr., Vytautas Braziulis — iždininkas ir Pola Glugodienė — rengimo narė.

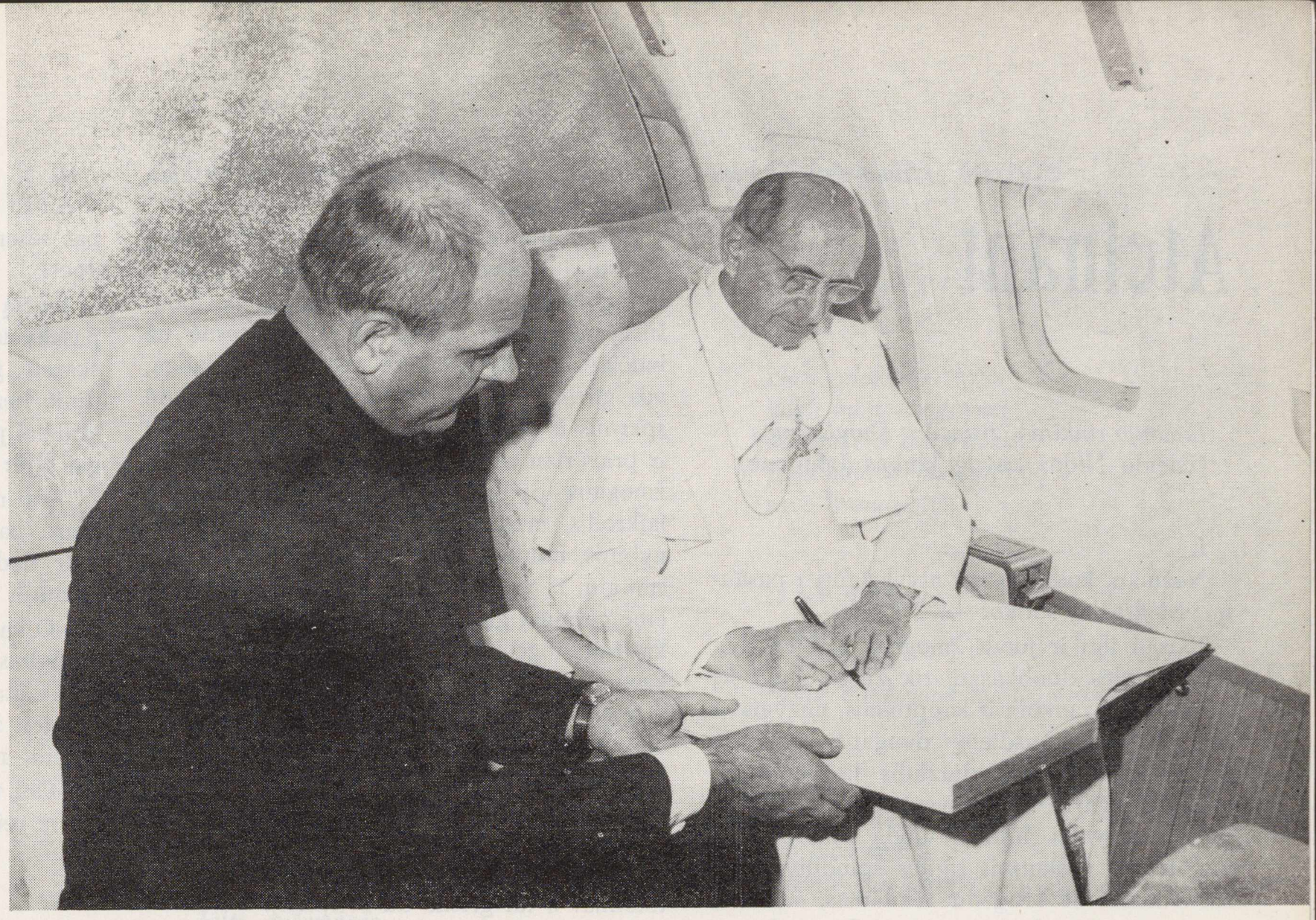

Prel. P. Marcinkus lėktuve su popiežium Paulium VI skrendant į New Yorką 1965 metais.

Paskutiniais metais P. Marcinkus yra pakeltas vyskupu ir paskirtas Vatikano "finansų ministeriu".

Prelate P. Marcinkus in the plane with pope Paul VI escorting His Holiness during the trip to New York in 1965.

The prelate consecrated a bishop at the beginning of this year is in control of the Commission for management of the Vatican funds for religious and social affairs.

DEŠINIOJI POPIEŽIAUS RANKA

Lietuvis vyskupas — Paulius Marcinkus Vatikane

Šių metų pradžioje vyskupu įšvęstas prel. Paulius Marcinkus, gimęs prieš 47 metus Cicero, Ill., kur tebegyvena jo motina, per trumpą laiką pasiekė neįtikėtinai aukštų pozicijų Vatikane.

Kunigu įšvęstas 1947 metais, kurį laiką darbavosi parapijoj. 1950 m. persikėlė į Romą. 1952 m. buvo paskirtas Vatikano valstybės sekretoriatan; 1955 paskirtas Apaštališkosios nunciatūros sekretorium La Paz mieste, Bolivijoj; 1956 m. pakeltas Apaštališkosios delegacijos sekretorium Ottawoje, Kanadoj. 1959 metais vėl grįžo Vatikano sekretoriatan.

Savo tarnybą Vatikane k. P. M. pradėjo prie pop. Pijaus XII; Su dabartiniu popiežium darbavosi nuo to meto, kai Paulius VI dar buvo Vatikano valst. sekretorium. Savo darbą jis tęsė prie Jono XXIII, o Pauliaus VI buvo paskirtas popiežiaus privačiu sekretorium angliškai kalbantiems kraštams. Pakeltas prelatu, jis tvarkė popiežiaus Pauliaus kelionių reikalus (ir buvo interpretatorium) į New Yorką, vėliau Indiją, Turkiją, Palestiną, Fatimą, Kolumbiją.

Pakeltas ir konsekruotas vyskpu, nuo šių metų pradžios, vysk. Paulius Marcinkus yra paskirtas finansų tvarkytoju. Kaip laikraščiai rašo, jis "tvarko subsidijų teikimą diecezijoms, tvarko pinigų skyrimą algoms Vatikano pareigūnams ir tarnautojams, pradedant kardinolais, baigiant zakristijonais."

Nežiūrint, kad vysk. P. Marcinkus nestudijavo finansų mokslo (studijavo Romos Gregorianiniame universitete, kur įsigijo kanonų teisės doktoratą), jis priedu lankė diplomatinę akademiją, gi organizacinius savo gabumus parodė ir išvystė, eidamas pareigas Vatikano tarnyboje. Jis laisvai kalba lietuviškai, angliškai, itališkai, prancūziškai ir ispaniškai.

Kaip amerikietis, yra golfo mėgėjas ir Times žurnalo žiniomis, geriausias golfo žaidėjas Vatikano kunigų tarpe.

Gyvena vysk. P. Marcinkus 3-jų kambarių apartmente, amerikiečių kunigų namuose, iš kur pėsčias pasiekia Vatikaną. Šis Vatikano "finansų ministeris" algos gauna 6000 dolerių metams, t. y. maždaug tiek, kiek vidutinis New Yorko banko tarnautojas. (R. N.)

Prel. P. Marcinkus lydi popiežių Paulių, lankantį Indiją.

Prelate P. Marcinkus escorting the Pope during the trip to India.

Jonas Žmuidzinas

Ateinant

Iš naujo rinkinio "Runcė ir Dandierinas"
(Išleido Nidos knygų klubas Londone)

I.

Nežinau, kodėl mane, atvykstantį į pasaulį, visi gražiai sutiko: —

Baisiai ilgi ir juodi žmogiški šešėliai, lyg kokie saulės duobkasiai, tik žingt, žingt ir, siūbuodami rankom ir kauptukais, nužygiavo palaukėm. O kasdienę dangaus procesiją baigusi saulė, tarsi didžiulis liepsnojantis, auksinėm garbanėlėm švento Jono vabalas, iš lėto ir tykiai įlindo į juodą vakarinę žemę. Ir kai paskutinis saulės spindulys, žaižaruodamas ir krugždu rėkdamas, nukrito, prasivėrė visi vakarai, ir pasirodė su dangų raižančia viršūne orchidėjų kalnas. Arti ir toliuos žiogai visom mandolinom labai nuoširdžiai litanijas grojo.

Baltoji birželio diena užsimerkė ir, tarytum apsvaigusi gulbė, nuskendo sambrėškio rūškanose. Ir didelis, Aušrinę įsisegęs juodbruvis vakaras, aukštai galvą prieblandoj laikydamas ir per sodo ramunes ant galų pirštų atbrisdamas, nubarstė rasa, tartum žvirgždais sidabriniais, žaliuojančius takus. O už to mano jaunystės būsimo sodo, kuriame du augaloti topoliai tvylojo, auksaburnės varlės — bosės ir sopranės — liekne tarp lelijų kurkė serenadą, o kitos, matyt, jaunesnės, švilpčiojo skudučiais.

Naktis durpinio šilko skaromis apsklėstė aukštyn sušukuotas žvainaplaukes tuopas.

Žvaigždės iki viena užsidegė danguje. Užsižiebė ir sietynai nuostabūs. Mėnesiena, it daiktas, mažas ar didelis, susimąstė ir nusviro į sapnuojančią žemę.

Ir dabar tokia apkurtusi akmens tyla surakino visatą, kad girdėjai, kaip plazdantys uodo sparnai kažkur tilstančiai dūzgė, lyg, rodos, alpdamas smuikas būtų anapus žvaigždžių virpėjęs. (Tebūnie viskas pasakyta: gerą pusę valandos prieš gimdamas jau tą uodo giesmę aiškiai ir nepamirštamai girdėjau).

Šitaip žemei ir dangui mirtinai nutilus ir palei sodą ant svirtes smaigalio mėnuliui bekybant ir žvaigždžių kekėm dar labiau sužibus, lakštingala iš visų galių pragydo kažką tokio širdį veriančio ko ir neišpasakysi.

Ir tuo pat metu, slėpiningai persklendusi švendrių priaugusią kūdrą ir nakties kerais apkedentą ajerynę,, lėnai slinkdama tylos priblokštu papieviu ir vis sykiais — lyg kelio ieškodama — skaidriau tvyksteldama, artėjo į žiburio perskrostą trobą *žaltvykslė*, tarsi mano būsimoji siela. (Tėviškės naktigonis Diegas, tą naktį ją matęs, mėgo apie tai man dažnai kalbėti).

O kai mano gyvenimo Alfa, pirmapradį žingsnį į Omegos kalną žengdama, atėjo į baltųjų alyvų žydinčiomis šakomis pasipuošusią žemdirbio trobą, didelė, baltesnė už balčiausią baltį peteliškė atskrido pro langą, vos girdimai plastelėjo ties galva, suglaudė sparnus ir staiga dingo, o aš tą patį mirksnį ir pravėriau pirmą sykį akis į pasaulį. Po to žmogaus dydžio medinis, riterio povyzos laikrodis, ramiai pasieny stovėdamas it sargybinis, bumtelėjo kaip iš patrankos dvylika smūgių, ir viso kaimo gaidžiai, lyg susitarę, ėmė galingai giedoti. Net nuostabu, ir apuokas ant stogo kone žmogaus balsu du ar tris kartus riktelėjo "Valio!", o mėnulis, panašus į mane, gulėjo aukštielninkas klane ir lyg truputėlaitį šypsojo. Ogi už pradaro lango ligtol tylėjusiam smilgyne kažkokie du klarnetistai taip pagaunamai staiga sužvingo sidabro balsu, kad atrodė, lyg kas būtų grojęs ne šioj žemėj išrastom birbynėm. (Net neįtikėtina: o tai griežė du svirpliai).

Ir tomis nuostabiomis akimirkomis, kaip labai dievobaiminga mano auklė tai mačiusi sakė, "...viršiaus didžiulės liepos ties pat klebonijos prieangiu, kuriame laikomos metrikų knygos, begriausmis žaibas sidabrine vištos koja krevėzodamas kažką skliaute pasirašė".

Tuo tarpu pabalusi naktis, tarsi milžiniška chrizantema baltoji, blinksėjo virš klūpančio levendrose mano tėvų sodo.

Neilgai trukus, naktis, it leipstanti nuotaka šilkuos, užmerkė savo akis.

Paskui, kai aušra, žemčiūgus ir auksą žerdama, atėjo, jauna vieversė dangaus balkone taip jautriai pragydo, jog net širdis leipo.

Ir kai visiškon užmarštin nugrimzdami kurti uždarė akis ir iš širdies gelmių sučiulbo rytmečio psalmę, saulė pasirodė iš užugirio žydinčia saulėgrąžos galva. Ogi tuo pačiu laiku kitoj pusėj sodo linksmas upeliūkštis tarp lieknų lazdynų negalėjo nurimti akmeniniam griovy: vis švilpaudamas spardės sidabrinėm kojom; o gaisruojantys rytai, tarsi milžiniškas vaivorykščių laužas, neįmanoma ir apsakyti kaip nuostabiai žėrėjo. Ir pradėjo tada danguje ir žemėje negirdėtai giedoti dar niekada nevedę paukščiai.

Ir, vėjui ūmai pasipurčius — medžius susverdenus, — rasa nuo beržų drebuliuojančių lapų meteorais krito — lygiai kaip tos žvaigždės, ką rugsėjis žemėn svaido.

Greit atėjo ir labai daili diena auksagalvė, apynėliais susijuosus ir basa, tarsi aukso ir mėlio apsiautalu angelas.

O kai neužilgo saulė gulėjo jau dangaus viršūnėje, tarytum auksinė katė, susirangius linažiedžiam varpe, vėl visi tėviškės gaidžiai, lyg susikalbėję, ėmė labai įspūdingai giedoti. Ir tada jau girdėjos, kaip visa žemė aukso bitėm išvien dūzgė ir dūzgė, ir visos gėlės į mano langą žiūrėjo.

II.

Antro rytojaus dieną trys broliai ir tiek pat seserų karštai ginčijosi, kurį vardą man duoti.

Trečią dieną — nenorėkit, kad ir valandą pasakyčiau — dėdienė surišo mane į ploną skarelę, įkišo į surmaišę ir pakabino ant medinio bezmėno, o kaimo galvočius Visbaras, atidžiai pažiūrėjęs į bezmėno kotą, reikšmingai tarė:

—Tai nepaprastas vaikas, septynių su puse svaro pagramdukas.

Ir dėdienė, kraipydama galvą, iš širdies pridūrė:

—O kad tu man tau, tu mano širdele, koks jis baltas ir gražus, tikrai jau kunigėlis bus.

Jai šitaip mane į padanges bekeliant, aš, kas ten žino ko, spiegtelėjau, ir, matyt, n[illegible] blogai, nes Visbaras įvertino:

—Oo! tai bent gerkliukė, ko kunigui kaip tik ir reikia.

IV.

Po to, kai aš buvau jau ūgtelėjęs, bet dar labai jaunas, vieną jaunaties naktį nubudau ir iš džiaugsmo pastirau pamatęs, kaip jaunas mėnuo, užsinėręs ant savo dviejų ragų, laikė įstabiai iškėlęs nepalyginamo dailumo švaigždėmis raibuliuojantį milžinišką burbulą. (Tai buvo pirmutinis mano žvilgsnis į visatą).

Paskui iš naujo užmigau ir sapnavau, kad gervė tupėjo ant mūsų bažnyčios bokšto ir pasistiebdama lesė žvaigždes nuo dangaus. Sulesus visas iki vienai, tik — capt... mėnulį už krašto (net aš nusigandau) ir, užversdama gavlą aukštyn, — makt ir prarijo. Ir s[illegible] lig tuo nurijimu visas pasaulis baisingai aptemo.

Kiek tas aptemimas truko, nepasakyčiau, tačiau atsimenu gerai, toliau sapnavau, jog vėl pasirodė ant bokšto ta žvaigždžių rijikė gervė, kuri tik suklykė, plest, plest ir pasileido tokiu dideliu greičiu skristi tiesiog ant manęs, kad net man pasidarė baugu kaip niekada. Ir jinai belėkdama manęsp vis augo, didėjo ir stojo sambesnė už dramblį, o prilėkusi baisiausiai išsižiojo ir tik — kapt, gurkt ir mane prarijo. Nieko nepadarysi: tūnau sau jos gūžyje ir betūnodamas pasijuntu, kad aš jau esu po lukštu, kiaušinyje. "Kaip aš į šį kiaušinį patekau ir ką aš dabar darysiu?" mąstau susirūpinęs. Tačiau nebuvo kada tai ilgai svarstyti, nes gervė ūmai ėmė kilti vis aukštyn ir aukštyn, o aš džiūgauti manydamas, jog veikiausiai tai angelas, pasivertęs gerve, neša mane į dangų. Bepig, kad taip būtų buvę. Kur čia! Visai nelauktai ta man neva angelas susyk tik ūžt — užplėšė į viršų savo uodegą it malūno sparną ir kaip stabo ištikta smigo ragočium žemėn ir beregint nutūpė mūsų sode į žydinčius vikius ir nieko nelaukdama padėjo juose didelį obuolmušį kiaušinį, kuriame aš visą laiką tik švil-

Jaunystės ilgesys

Iš sapnų
ir svajonių vis grįžta
mano dienos jaunystės gražios,
ir norėčiau
dar kartą paklysti
ir lopšinę girdėti beržuos...
Vėl klausyti,
ką šneka šaltinis,
pamiškėj pasislėpęs, tyrai,
kada žydinčias ievas tėvynės
glamonėja rausvi vakarai.
Vėl rasotais
papieviais bėgioti,
vėl avietes raškyti linksmai,
už kasų vėl jaunystę pešioti — — —
— — — — — — —
ir išnykti staiga ir ūmai...

---

pyne grojau ir daugiau nieko. Greit man visiškai nusibodo, sapnuoju, kiaušinyje vienam būti ir ta dūdele dūduoti, tai, neiškentęs kad imsiu kumščia iš visų jėgų įpykęs trinksėt, daužyt lukštą, bet, pasirodo, jo būta storoko: negalėjau pro jį niekaip prasikalti. "Kas gi dabar bus?" nusigandau. Laimė, atsiminiau, kad ne per seniai mačiau klėtyje ant varstoto plaktuką mėlynu kotu, tai tekinas nubėgęs atsinešiau, kaukšt, kaukšt... lukštą prasidaužiau ir iš kiaušinio vikriai linksmas išsiritau. Išsiritęs pakilau ir pasileidau, kiek kojos neša, bėgt antlink namų, bet nelauktai tik — dunkt ir sutemo. nors ir buvo saulėtas vidudienis. Kilsteliu akis: nugi ta didžiulė gervė skrenda virš galvos, užtemdydama po savimi žemę. Baimės apimtas, kad šoksiu lėkt pirmyn, deja! perniek: gervė tik —cvinkt! man snapu pakaušin, ir kritau susyk negyvas. Guliu sau numiręs, tačiau — nepaprastai keista — viską matau ir girdžiu: tėvas kažkam sako: "Pasikinkyk bėrukus ir, nulėkęs į Senapylę pas Jenčylą, parvežk Jonukui grabą". Paskui, regiu, mane pašarvoja, keturios didžiulės vaško žvakės dega iš šalies, skamba varpai, neša į kapus, baltam karste nuleidžia į duobę ir užkasa mane. Guliu sau žemėje ir jaučiuosi ne per blogiausiai. Tiktai vieną naktį staiga girdžiu — kažkas krapštosi prie karsto: grikšt, grikšt, grikšt... "Tur būt, vabalėliai?" pagalvojau ir greit užmigau. Po to, vėl vieną rytą, rodos pabundu ir žiūriu, kad iš manęs likę vien balti kauleliai. Ir nors aš tik griaučiai, tačiau jaučiuos smagiai: beržo ir žilvičių šaknys vainiku apie mane pinas ir nuo gėlėto paviršias atsruvendamas kvapus minkštas lietaus vandenėlis mane prausia.

ZENTA TENISONAITĖ

ESU LEDINĖ LĖLĖ

Prislėgta nuotaika

Gyvatei įkandus
be dantų, be nuodų,
aš šąlu, ,
aš šąlu sušalusi
šaltoje šalnoje.
Gyvatei įkandus,
aš visai sustingau,
apledėjau, —
esu ledinė lėlė!
Ir mano žodžiai,
kuriuos sakau, —
šalti, apšarmoję,
tarytum ledo varvekliai.
Saulė šiandien manęs nebešildo,
saulė irgi sušalusi, šalta!
Ir aš šąlu!
Šąlu!
Aš taip šąlu!..

Negatyvų nuotrupos

Juokas, lyg karnavalo kaukė,
šaukia įžuliai ir šaiposi, dažnai
paslėpdamas ašaras.

———

Gerumas, kaip jaukios
motulės rankos, glosto švelniai
ir ramina neprašomas.

———

Melas atšliaužia slaptai
ir meluoja apgaudinėdamas visus,
— išskyrus save.

———

Paguoda spindi plačiai,
tarytum jūros švyturio ugnis
negęstanti vakare.

———

Pavydas atslenka nepastebimai,
ir paslaptingi nuodai
persunkia mintis.

———

Džiaugsmas džiūgauja linksmai
ir, giedodamas pakyla aukštai,
kaip vyturys.

———

Už pinigus galima nupirkti
viską mūsų pasauly,
— išskyrus meilę.

Didmiesčio širdyje

Ar tu žinai,
kad miestas turi širdį?

— — — — — — —

Plati, plakanti širdis
laiko mane pagavusi
aštuonkojo čiuptuvais,
paslėpdama mane visai
savo branduoly...

— — — — — —

Ir aš girdžiu,
ir aš jaučiu,
ir aš matau
ritmą daužomos mano širdies!

— — — — — — —

Ir aš esu
tarytum aklas kūdiks
motinos įsčiose, —
didmiesčio širdyje!

Mano žemė

Tarytum karalaitė
fantazijos sapnų,
kaip nuostabi dievaitė
tu, mano Žeme, tu!
Tu — Grožis nematytas
ir neišpasakytas,
ir širdyje jauna
ir nemari vis tu!

Aš — sykį suskambėjęs
gelmių tavųjų aidas,
ir paslaptingu šaukimu
taip artima man tu:
tu Motina, aš — vaikas,
ir amžinai paliksime
ir aš — ir tu —
kartu — — —

Baimė

pasislėpusi, bespalvė, bebalsė baimė.
Pamirštam šuliny slypi slaptai
Tarytum keista pabaisa piktais pirštais
pasiekia mane,
apkabina mane,
bučiuoja mane — — — mirtinam glėby!

Jeigu aš daugiau nieko neatsiminsiu!
Jeigu aš daugiau nieko nelauksiu!
Jeigu aš daugiau nieko nemylėsiu!
— — — — — bus baisu!

ŠIANDIENINĖS SOVIETŲ KALINIMO STOVYKLOS

Anatolio Marčenkos slaptai į laisvąjį pasaulį išsiųstas liudijimas

Netrukus viena amerikiečių leidykla išleidžia knygą apie šiandienines Sovietų kalinimo stovyklas Sibire. (Kngos vardas: "Mano liudijimas", autorius: Anatolis Marčenko, jaunas 1938 m. gimęs sibirietis). Į N. Chruščiovo pasakymą (1960): "Kai kurie žmonės absurdiškai tvirtina, kad Sovietų Sąjungoje esama kažko panašaus į vergų darbą", A. Marčenko atsako: "Kiekvienas atpasakojamas įvykis, paduodamas faktas gali būti patvirtintas šimtų, o kartais ir tūkstančių liudininkų".

Po pradžios mokyklos Marčenko keliavo po gimtąjį Sibirą darbuodamasis prie hidroelektrinių stočių statybos. Pirmą kartą į lagerį jis pateko 22 metų nieko dėtas, kai jo gyvenamame barake kilo muštynės. Įkalinimo neteisybė jį paveikė, ir, 1960 metais paleistas, jis su draugu ryžosi bėgti užsienin. Juodu buvo sulaikyti 50 metrų atstume nuo Irano sienos. Po 5 mėnesių tardymo jį apkaltino ir teisė už valstybės išdavimą. Šito jis gynėsi, bet ir draugas prakalbo prieš jį, norėdamas sau padėti. 1961 m. kovo mėnesį Turkmenijos SSR Aukščiausiasis Teismas nuteisė Marčenko šešeriems metams stovyklos darbų už valstybės išdavimą. Jo draugui buvo skirta dveji metai už bandymą perbėgti sieną.

Jausdamasis bejėgiu prieš šią teisėtumo parodiją, jis, be to, visam amžiui buvo paženklintas kaip tėvynės išdavikas.

Prasidėjo etapai jo kryžiaus kelių: Taškentas, Alma Ata, Novosibirskas. Vežiojamas Stolypino vagonais, apkaustytais sunkvežimiais, "Juoduoju varnu" vadinamais, kur 10 žmonių vieton jų prigrūsdavo stačiomis po 30, jis gegužės mėnesį pasiekė Potma, pagarsėjusių Mordovijos stovyklų centrą, esantį arti 500 kilometrų į pietryčius nuo Maskvos.

Nuosprendi skelbiant jam buvo pasakyta, kad bus siunčiamas Komjaunimo vykdomų statybų sritin. O atvažiavo į vietovę, aptvertą spygliuotom vielom, saugomą kareivių su šunimis, nusagstytą patrulių bokšteliais, naktimis apšviečiamą galingais prožektoriais. Kalinamų čia rado ir ukrainiečių ir Baltijos kraštų žmonių. Toleliau nuo stovyklinių barakų gyveno iš ivairių sovietijos kampų suvažiave kalinamuju artimieji: vaikai, broliai, tėvai. Marčenka apgyvendino lagerio padaliny, Nr. 10.

Gavo jis dėvėtus drabužius — darbo aprangą. Maistas siekė apie 2400 kalorijų i dieną. Būtent, 700 gramų duonos (pusantro svaro), lėkštė skysto viralo "šči" (kopūstais) vadinamo, 50 gramu mėsos ir apie 3 šaukštus skystos košės. Gal tiek mėsos su kaulais ir turėdavo virtuvėn patekti, bet kaliniai nė trečdalio jos nematydavo. O vasarą dažnai virtuvinis maistas tiek dvokdavo, ji iš viso reikdavo išmesti.

Buvo paskelbta, kad nevykdantieji nustatytu prievolių neteks ir savo apribžtuju teisiu — gauti laiškus ir siuntinius, pirktis kai kuriu smulkmenų, kasmet susitikti su šeimos nariu.

Be to, grėsė paaštrintas kalinimas vienutėje. Ir taip prasidėjo šešerių metu "srokas" (bausmės laikas), kurį tačiau daugumas laikė vaikiškai trumpu. Maža čia buvo tokių žmonių, kurie perėjo viešojo teismo procedūrą, nes toji dažniausiai paliesdavo tik kriminalinius nusikaltėlius, turto grobstytojus ir panašius.

Vakarais dešimtą valandą būdavo mušamas kabantis bėgis: dešimt dūžių reiškė, kad laikas gulti. Panašūs garsai aidėdavo ir iš kitų aplinkinių padalinių. O rytą pusę aštuntos kolonos jau buvo vedamos už lagerio zonos ribų darbams. Jas lydėjo ginkluoti sargybiniai prieš tai atlikę dvigubas kratos apeigas. Kur nors "niekeno žemėje" būdavo nusmaigstytomis raudonomis vėliavėlėmis paženklinama uždraustoji zona, kurios nevalia peržengti. Čia būdavo atliekami paprasčiausi žemės ūkio darbai. Tačiau beveik niekas nepajėgdavo atlikti nustatytosios normos, o tatai grėsė bausmėmis, bado dieta.

Už darbą buvo mokama. Po 70-75 rublius per mėnesį. Tačiau po įvairiausių atskaitymų — už stovyklos išlaikymą, drabužius, maistą, — pirmąjį mėnesį liko gauti 48 kapeikos, o kitais mėnesiais jau nieko.

Kilo pagunda atsisakyti dirbti, verčiau sėdėti vienutėje. Tačiau Marčenko nusprendė ką kita — bėgti. Šitam užmojui reikėjo talkinkų. Susidraugavo su "kulakiškos" kilmės šešiolikamečiu Burovu (Burovo tėvai jau kelintą kartą buvo iškeldinami, tremiami vis į naujas vietoves, kartu su kitais kaimynais kulakais. Kai jų kolonija, palikta vienoje tolimoje dykynėje, Sibiro upės pakrantėje, po keletos metų ėmė atsikurti, juos trenkė dar kitur. "Seniai jūs turėjot būti mirę, o dar laikotės — kulakai tokie," išmetinėjo jiems valdžios atstovai).

Pabėgimui ruošti pakviestas ir trečias dalyvis. Pradėta kasti tunelis po pastatais. Dirbta nakties valandomis. Tačiau visur sukliudydavo užtinkamas požemio vanduo. Praėjo mėnuo. Dirbant diena naktį ir jėgos išseko. Be to, Marčenko susirgo. Už nepakankamą darbingumą atsidūrė vienutėje — karcery. Mat, liga nerodė temperatūros.

Karceriui buvo skirtas už puskilometrio esąs specialus barakas, padalintas didesnėm bei mažesnėm celėm. Jos buvo keletas lentų — guoliui ir aprūdijusi "paraša" (kibiras) — išvietė, kaip ir visur sovietiniuose kalėjimuose. Bet svarbiausia bausmės priemonė buvo maistas: tik svaras duonos, puodukas virinto vandens, kiek skysto viralo su kopūstų pėdsakais ir kąsnelis menkės žuvies — visai dienai. Tokio karcerio 7 dienos visiškai pakirto jėgas.

Grįžęs į bendrą režimą kiek sutvirtėjo. Su Burovu ir trečiuoju draugu sutarė dar kartą kasti tunelį po naujai statomu baraku. Parinko momentą, kai visi buvo nuvesti į kiną, iš kurio jie nepastebėti paspruko. Tačiau ir čia nesėkmingai užtiko vandenį. O prožektoriams raižant rajoną ir juos užtiko sargybas einą kareiviai.

Prasidėjo daužymas, kankinimas. Net likusieji kaliniai subėgę neiškęsdami šaukė: "Žudikai! Budeliai!" Ginkluoti sargybiniai atidengė šautuvų ugnį.

Pridaužyti iki sąmonės netekimo, supančioti geležinėm apyrankėm, buvo uždaryti į specialią celę. Daužomi toliau, trypiami, čia jie išgirdo vadovaujančio karininko grasinantį įspėjimą: "Tegul atsimins bandymą pabėgti, kad ir kitiems galėtų papasakoti."

Dabar jie patyrė dar vieną kalinimo fazę, SPEC režimo celes. Ir vėl, kaip karcerio vienutėse, svarbiausia bausmės priemonė čia buvo maitinimas. O prie to dar badaujančiųjų prievartavimas dirbti, ir net sunkiau. Čia žmogus smunka palaipsniui, išsekus visom jėgom, privestas visiškon sugyvulėjimo būkiėn. Čia ilgiau išbuvusieji užmiršta ir savigarbą, ir moralės ar padorumo reikšmę. Visur aplink pilna skundėjų, kurie už akimirkos privilegiją ar užmokesti bet ką padaro.

Labai daug čia tokių, kurie iš desperacijos žudosi. Kiti įvairiausiai save žaloja. Nors neilgai autoriui ten teko pabūti, bet pergyveno net trijų kitų spec-baudžiamųjų mirties ekspediciją. Jie eidavo dirbti į vielų užtvara apsaugotą plytinę. Palikę darbą, jie išėjo ir pradėjo kopti per tvorą. O kai sargybos bokšto kareivis juos pastebėjo, jie ėmė šauktis jo, kad pasigailėtų ir juos nušautų. To du ir susilaukė. Trečiasis gi buvo sužeistas ir pateko ligoninėn. Tat jis laikinai ištrūko iš spec-kalėjimo; o anie du — amžinai.

Daugelis spec-kalinamųjų patys save sužalodavo, tatuiruodamiesi, išsiraižydami kūną klaikiausiais piešiniais ir ypač priešsovietiniais šūkiais. Tai atlikdavo jie naudodamiesi batų vinimis, Vielos gabaliukais. Rašalą gamindavosi iš degintos gumos, sumaišytos su šlapumu. Kodėl jie save taip visam amžiui sužalodavo? Matyt, žmogus desperacijos momentais nestato sau klausimo "Dėl ko?"

Po trijų spec-kalinimo mėnesių (pasakoja toliau Marčenko) man buvo surengtas liaudies teismas. Teisėjas, du jo padėjėjai ir keletas žiūrovų, lagerio pareigūnų. Šitie liaudies atstovai, o tikriau dekoratyvinės iškamšos, mažai kuo reiškėsi per teismą. Tik teisėjas po vienašališkų tardymų pasakė, kad 3 metai lagerio man pakeičiami trim metais kalėjimo.

Patekau į Vladimiro kalėjimą, 175 kilometrai į rytus nuo Maskvos. Kelionė, vėl Stolypino vagonu, užtruko keletą dienų.

Vienoje stotyje sargybiniai su šunimis mus vedė tiltu virš geležinkelio bėgių. Prisirinko žmonių, kurie mus lydėjo šauksmais, klausimais. Metė pinigų, cigarečių, net cigarų. Pribėgęs pareigūnas ėmė šaukti ant transporto vadovo. "Sakyta, kad nesirodytumėt dienos šviesoj. Dabar visi mato, sutraukė žmonių lyg į spektaklį."

Daug kartų ir man pačiam yra tekę skaityti, kaip Rusijos istorijoje paprasti žmonės būdavo kupini užuojautos kaliniams, visada jiems duodavo duonos. Dostojevskis yra rašęs, kad per šventes Sibiro kalinius užversdavę duona, kepsniais. O dabar kaliniai slepiami, žmonėms jų neleidžiama nė pamatyti.

Vladimire teko išbūti trejus metus. Penkiems žmonėms buvo skirta ankšta, 2×3 metrų celė. Režimas kaip spec-celėse anksčiau. Dvigubi guoliai paliai sienas, o penktasis prie lango. Geležinis, prilydytas staliukas. Na, ir "paraša" bei du suoliukai. Dirbti neišvesdavo. Turėjom išsėdėti 16 valandų, nuo 6 ryto iki 10 vakaro. Atsigulti negalima. Už sienos tyliai praeidami mus tikrina patruliai, pasižiūrėdami per vilkiuką.

Laimė, kad galėome rašyti, nors viskas būdavo tikrinama. Knygų ir laikraščių gaudavome iš bibliotekos. Ir turėjome komplektą šachmatų ir domino. Tiesa, alkaniems skaitymas greit įgrysta. Labai kankina nuolatinis išbadėjimas. Gautus 4[illegible] gramų duonos dažnai netesėdavom padalinti į tris porcijas visai dienai, o čia pat iš ryto viską suvalgydavom. Juk sunku pakęsti bado skausmus, kai žinai, kad čia pat dar yra gabaliukas duonos.

Tat ir čia beviltiškas protestas išsiliedavo nežabotu elgesiu,— kas piovėsi, kas akis draskėsi. Prarydavo keisčiausius daiktus. Kalėjimo ligoninė per operacijas atrasdavo kalinių viduriuose šaukštų, dantų šepetėliu, vielos. Būdavo daromos operacijos pašalinti ištatuiruotus priešsovietinius šūkius nuo kūno.

Vieną dieną sužinojome, kad amerikiečių U-2 pilotas, Francis Gary Powers, 1960 metais pašautas virš Persijos esąs paleidžiamas anksčiau termino. Tai esą padaryta atsižvelgiant į jo nuoširdžią atgailą, jo gerą elgesį bei jo šeimos prašymus, taip mums aiškinta.

Jį paleidžia neatlikusį nė ketvirtadalio skirtos bausmės, o mus laiko pavojingesniais už kapitalistų žvalgybininką! Galų gale ėmėm samprotauti, kad jis buvęs iškeistas i mūsiškį agentą. Žinojome, kad jis buvo laikomas kartu su mumis Vladimiro kalėjime. į kur iš Maskvos automobiliu buvęs atvežtas, ne Juoduoju varnu. Dėvėjo net savus drabužius. O kai kas mūsiškių jį ir kiemo atitvertame sklypely matė bevaikštinėjantį. Būdavęs visada nusiskutęs, ne taip, kaip mes tik kas dešimtą dieną. Net plaukų jam nenuskuto. Powers turėjęs celėje bendrininką, latvį ar estą, žmogų išsilavinusį ir gerai kalbantį angliškai. Tam baltiečiui, nuteistam 25 metams, buvusi pažadėta laisvė, jei jisai amerikietį užimsiąs kalbomis apie filmus, literatūrą, sportą ir kuo mažiausiai suteiksiąs žinių apie Tarybų Sąjungą. Reikėję Powersą itikinti, kad su visais Sovietu politiniais kaliniais taip elgiamasi kaip su juo. Jei jisai ka priešingo pastebėtu, reikėję sugebėti jam tai paaiškinti. Tat veltui kas galėjo tikėtis, kad Powers grįžęs savo tėvynėn galėtu ką nušviesti apie mūsų pragara žemėje. Jis net nežinotų tikrųjų Vladimiro kalėjimo aplinkybiu.

Turėjome toki netikėlį Genadiiu, kuris ginčijo, kad tame pačiame kalėjime įmanomas dvejopas režimas kaliniams. Tačiau Genadijus susimuliavo prarijęs metalinius rykus. Kai jį gabeno peršvietimui, jis su-

gebėjo pribėgti prie Powerso celės vilkiuko ir tol prisišliejęs žiūrėjo, kol įsitikino, kad viskas tiesa, ką apie Powersą šnekėjo. Genadijus ir mums tai patvirtino.

... Kasdieniai pasivaikščiojimai ore, kai temperatūra krisdavo 20-30 laipsnių žemiau nulio, nebuvo malonūs. Menkai apsirengusius, išbadėjusius kalinius tekdavo varu laukan varyti. Ten vieni trypdavo, kad sušiltų, o kiti, senieji, susikibę ištupėdavo visą valandą patvoryje. Neįmanoma būdavo ir į celę sugrįžus atšilti. Temperatūra ir čia būdavo žema. Naktį nepadėdavo nei apsidangstymas visais turimais skudurais.

Panašiai ir su pirtimis, į kurias vesdavo kas dešimt dienų. Vasarą nekantriai laukdavome prausimosi dienos, kaip ir pasivaikščiojimo ore. Žiemą tai buvo kančia. Net man, [illegible]riokui, rankos sustirdavo. Pirties sienos apledėję, šaltis varsto vidurius.

Dėl ko neprotestuodavome? Net tada, kai kontroliuojantys inspektoriai užklausdavo, tylėdavome. Juk jie puikiai visas sąlygas žino. Inspektorių tarpe pasitaikydavo net tokių, kurie lageriuose buvo buvę kaliniais.

Nemaža lageriuose buvo kalinama dėl religijos. Žinoma, juos guodė tikėjimas, kad kenčia už Dievą ir už religiją. Jie būdavo nuolankūs, atlaidūs ir į Vladimirą patekę dažniausiai dėl to, kad nėjo sekmadieniais dirbti. Administracija iš jų tyčiodavosi. Prie gydytojo neleisdavo prieiti: "Kreipkis į savo dievą, tegu jis gydo".

Tikintieji net badmiriaudami laikėsi gavėnios pasninkų. Nenorėdavo tuo tikėti kalėjimo prižiūrėtojai. "Nuduoda", sakydavo. Tačiau tikrai dažnas tikinčiųjų per gavėnią tik [illegible]na ir vandeniu misdavo.

Labai keblus reikalas, kai kaliniai ka nors padaro kraštutiniai nenormalios psichinės būsenos priepuoly. Aplamai net sovietų įstatymai reikalauja psichiškai nenormaliems priežiūros ir gydymo, ne kalėjimo ir bausmių.

Daugelio teigimu visi stovyklose pabuvę pasidarydavo nenormalūs. Tat kaip aiškinti sveikų žmonių pavertimą nenormaliais ir toliau laikymą kalėjime, o ne gydymą? O prieinama prie tokių baisybių, kad kaliniai piausto savo mėsą, ją čirškina ir valgo... — — —

— — — — — —

Metams belikus iki mano bausmės pabaigos buvau grąžintas į Potmą, į stovyklos režimą. Šį kartą patekau į padalinį Nr. 7. Iš geležinkelio stoties Sosnovka atėjome pėsti. Buvo vasara, ir taip malonu eiti keliu pro miestelius ir kaimo gyvenvietes, užu kurių matėsi miškai. Pakelėmis augo žolė, o aš jos dveji metai nebuvau matęs. Prie stovyklos vartų mus pasitinkantieji atpažino: "Jūs iš Vladimiro. Net lavonai geriau atrodo."

Valgykloje gavome lėkštę makaronų sriubos, daug duonos. Nors sriuba ir labai skysta, bet atrodė net namie nebuvusi skanesnė. Raginamas valgyti, klausinėjamas, turėjau pripažinti, kad Vladimiro kalėjime penkios lėkštės šitokios vienos neatstotų.

Ir taip sugrįžau į prievartinio darbo stovyklų pasaulį. Matyti permainų, naujovių. Visur Chduščiovo paveikslai, jo kalbų ištraukos. Kaliniai juokavo, kad jis naikinąs Stalino asmens kultą.

Paskirtas į krovėjų brigadą, eidavau į geležinkelio prekių kiemą rąstų ritinti, vagonų krauti. Namo parkrypuodavau kaip antis, kurį laiką visi tyčiodavosi. Rytą gėlė raumenis, visą kūną. Dveji metai kalėjimo visai pakirto mano jėgas.

Ilgainiui išbandžiau visokeriopus lagerio Nr. 7 darbus. Net 62 tonų vagonus įkalnėn yra tekę stumti. Dokumentuose mus registruodavo kaip aprūpintus reikiamomis "mechaninėmis priemonėmis", kurių tesimatė porą kirkų ir kablių.

Beveik visi mūsų padalinio 3500 kalinių eidavo dirbti į didžiules baldų dirbtuves. Prie jų dar buvo malūnas ir geležies liejykla, kurioje darbas kaip tikram pragare. Kvėpuodavome dujomis, cehmikalais. Vėdinimo jokio. Šviežio oro įkvėpti reikdavo išeiti laukan. Galva skaudėdavo, svaigdavo, darėsi pikta. Radijo ir televizijos aparatų politūros skyriuje nuolat didindavo darbo normas.

Skaudžiausia, kad visa tai darėme už dyką; išlaikydami nereikalingus pareigūnus, kuriems mus tik paženminti rūpėjo.

Kiek šitokių prisiminimų man vėliau sukeldavo žvilgsnis į aparatus krautuvių vitrinose, po to, kai grįžau iš stovyklos. — — — — — — — — — —

Ketvirtadieniais privalu lankyti politinio švietimo klasę. Kaip tą vakarą visi stengdavosi išsisukti iš tų kursų. Komunistinis tuščiažodžiavimas visiems ikyrėjęs. Be to, politiniai kaliniai būdami juk studijavome visus vadus ir filosofus, baigėme tuos mokslus...

Prieš 7 valandą uždaroma biblioteka ir valgykla. Vaikštinėjame ore. Iš sargybos būstinės pasipila apie 30 prižiūrėtojų. Gena mus į paskaitas. Neklausysi — neteksi vadinamųjų privilegijų: laiškų, siuntinių, pasimatymų. Nors aš pats tik du pasimatymus turėjau, ir jokio siuntinio negavau.

Kartais, tiesa, atsigriebdavome klausinėdami savo lektorius, kurių net neraštingų pasitaikydavo, greitosiomis lagerio viršininko parengtų.

Sakysim, klausiame: "Kaip reikia dorai gyventi ir valstybės neapgaudinėti, gaunant 50-70 rublių atlyginimo per mėnesį?"

Mikčioja lektorius, kol randa ką pasakyti. "Čia tyčiomis duotas klausimas apie mažareikšmius, praeinančius trūkumus." Visi kaliniai kvatoja.

Prakalbu aš. "Kaip ilgai tai truks, vis dėlto? Juk dekretas dėl cenzūros taip pat buvo laikina priemonė, o trunka jau 50 metų."

"Tave, Marčenko, per mažai nubaudė. Reikėtų prailginti terminą. O ir kiti, matau, karcerio prašotės," širsta paskaitos vedėjas.

"Gerai, gerai," visi šaukėme, "įtikinote."

Kartais pakviesdavo mus į pasitarimus su atsilankiusiais valdžios atstovais. Pradžioje reikėdavo grasinimais kalinius pritraukti. Vėliau administracija tokius pasitarimus papildydavo liaudies meno ar poezijos programomis.

Vieną dieną mus aplankė Baltijos respublikos atstovai. Buvo pažadėta, kad po įprastos paskaitos įvyks koncertas. Susirinko mūsų nemaža. Pasikalbėjimui baigiantis pakilo jaunas kalinys, taip pat iš Baltijos krašto, ir prisiartino prie prelegento pulto nešinas kietai suvyniotu bukietu. Šito niekad nėra buvę! Koncertų atlikėjams esame nešę gėlių, bet ne paskaitininkams. Salėje stojo mirtina tyla.

"Mūsų tautiečių vardu," prabilo kalinys, "leiskite padovanoti jums gėlių, kokios auga čia, taip toli nuo mūsų gimtojo krašto."

Staiga sunerimo kaliniai. Pasigirdo šūkiai: "Atmata! Skundėjas! Pataikūnas!" Ir mane apėmė siutas.

Kalinys baigė kalbą ir perdavė bukietą. Tačiau dovaną atvyniojus, pamatėme, kad tai buketas iš spygliuotos vielos! Lyg perkūnas būtų susirinkusius trenkęs. Visi, ir scenoje ir salėje, sustojo, net išsižiojo. O paskui prapliupo audra: nesu girdėjęs kitų tokių gaivališkų ovacijų.

Kaliniui kliuvo 15 dienų karcerio,, ir po to spec-kalinimas. Lagerio sienlaikraštėly buvo išlipintas aprašymas, kad susirinkimas - koncertas "praėjo šilumos ir draugiškumo atmosferoje." — — — — — — — — — —

1964 m. rudenį buvo nušalintas Chruščiovas. Stovyklos viršininkas, pasikvietęs kelis parsidavėlius pataikūnus, pasiūlė jiems dovanų, keletą pakelių arbatžoliu, kad apvalytų biblioteką nuo visu Chruščiovo pėdsakų. Nutiko eilė incidentų. Pradėjo maištauti tokie kaliniai, kurie buvo nuteisti už "nusikaltimus" prieš buvusi vadą. Jie rinkosi prie vartų reikalaudami, kad juos paleistų namo. Nuraminus visus, grąžinus i barakus, buvo patarta rašyti pareiškimus prašant pasigailėjimo. Malonės prašymai niekam nepadėjo. Atmetimo motyvuose būdavo nurodoma, kad kritikuojant Chruščiovą, tuo pačiu buvo kritikuojamas ir partijos Centrinis Komitetas. — — — — — — — — — —

Anksti pasireiškusi liga ir toliau kartojosi. Turėjau ausų ligą, svaigulio priepuolius. Pagaliau patekau ligoninėn, kuri buvo padalinv Nr. 3. Paskyrė man ten ir laikino darbo.

Sunku įsivaizduoti, kad nelemtose lagerio gyvenimo sąlygose galėtų egzistuoti meilė. O vistik taip yra. Mūsų ligoninės korpusas stovėjo šalia moteriškojo, tik draudžiamąja zona atskirtas. Buvo įmanoma pamatyti moteris, kartais net slapta su jomis pakalbėti ar laiškelį permesti. Užmegsti ryšiai išliko ir vėliau, kai moterų pastatas buvo paslinktas toliau.

Man teko gabenti moteris į operacine patalpa ar iš jos. Patarpininkaudavau laiškelį perduoti Tą patį ir slaugės darydavo. Už tai mums grėsė karceris. Tačiau kas gali sulaikyti vyrus ir moteris, taip ilgai neturėjusius normalaus gyvenimo. Laiškeliai įsižiebdavo, susirašinėjimas trukdavo savaites, kartais net metus. Būdavo kad pirmą kartą rašoma net nežinia kam. Tokie vienašališki prisistatymai privesdavo prie pareiškimų meilėje, būsimų pasimatymų vaizdavimosi.Ir štai kalinys jau sapnuoja savąją, būkštauja, ar nesurado ji kito fantomo - mylimojo, kada ilgai nesulaukia jos atsakymo.

Tūlas Nikolojus taip mylėjosi su viena slauge, Liuba, jog jų meilė egzistavo šalia jos meilės vyrui, kuris ją aplankydavo sykį į metus. Pasidarė visiems neaišku, kuri jos meilė yra tikroji, kuri įsivaizduotinė.

Daugumas kalinių, žinoma, nė korespondencinės meilės nepatiria. Atsiranda homoseksualinių problemų. Yra sunkumų, kai nori pasimatyti su likusia neįteisinta žmona.

Sykį ir mane aplankė viena mano draugė. Laimė, nebuvau tuo metu prasižengęs, ir gavome tris paras pasimatymo svečių barake. "Kokia gera lemtis — ištisos trys paros su moterimi!"

Po to apsigalvojau ir jai neberašiau. Kam ją pririšti prie kalinio. Kokia jai laimė tris dienas per metus su manim pasimatyti? — — — — — — — — — —

Iš ligoninės zonos grįžau į padalinį Nr. 11. Liko dar 8 mėnesiai iki mano paleidimo. Šiuo metu daug kalbėdavom apie Siniavskį ir Danielį, kurių raštai slapta pateko užsienin. Įtartini tie rašytojai man pasirodė, kai išgirdom, jog jiems rengiamas viešas teismas. Tikriausiai, viskas surežisuota, ir jie prisiims kaltę. Apsidžiaugėme, kad jie to nepadarė. Dabar laukėme, kad juos atkeltų į Mordovijos stovyklas. Danielis, tikrai, buvo atgabentas pas mus. Aš jį sutikau pirmąją atvykimo dieną. Atradom, kad esame kaip dvyniai: vienam kalbant, kitas turi prikišti ausį prie jo burnos — abiejų klausa buvo nusilpus.

Danielį griebė prie sunkių darbų. O jo dar nebuvo sugydyta ranka, sulaužyta praėjusio karo metu. Tačiau lengvesnio darbo jis neprašė. Pamažu igijo jis mūsų visų palankumą. Net tokių, kurie nemėgo jo kaip rašytojo. ("Žinom mes tuos rašytojus! Patogiai sau gyvena ir rašinėja apie rojų žemėj."). Nebežadindavom jo, kai reikdavo išeiti į nakties darbus. Parūpo stovyklos viršininkams, kas čia darosi. Kai pajuto i kur krypsta Danielio reikalai, nudavė ir jie susirūpinę rašytojo sveikata — pastatė dirbti prie mašinu. Kai visiems pasidarė jis mielas, kviesdavosi ji ir lietuviai į savo barakus ju liaudies dainų pasiklausyti, ir jaunuoliai leningradiečiai pasivaišinti kava, ir ukrainiečiai, kuriems jis savo poezijos paskaitydavo.

"O aš buvau girdėjęs, kad visus politinius kalinius paleido prieš 10 metu. Maniau, kad čia būsime tik trise: mudu su Siniavskiu, ir dar tūlas žvdas, ikalintas Kijeve," juokavo Danielis. 1966 metu vasarą ji pradėjo persekioti karceriu. Tai tęsėsi iki mano paleidimo. — — — — — — — — — —

Prieš paleidžiamas turėjau išklausyti visokių pamokymų, įspėjimu, grasinimų. "Marčenko, žiūrėk, kad gerai elgtumeis paleistas. Gyvenimas laisvėje, tai ne kaip sto-

Nukelta į 14 psl.

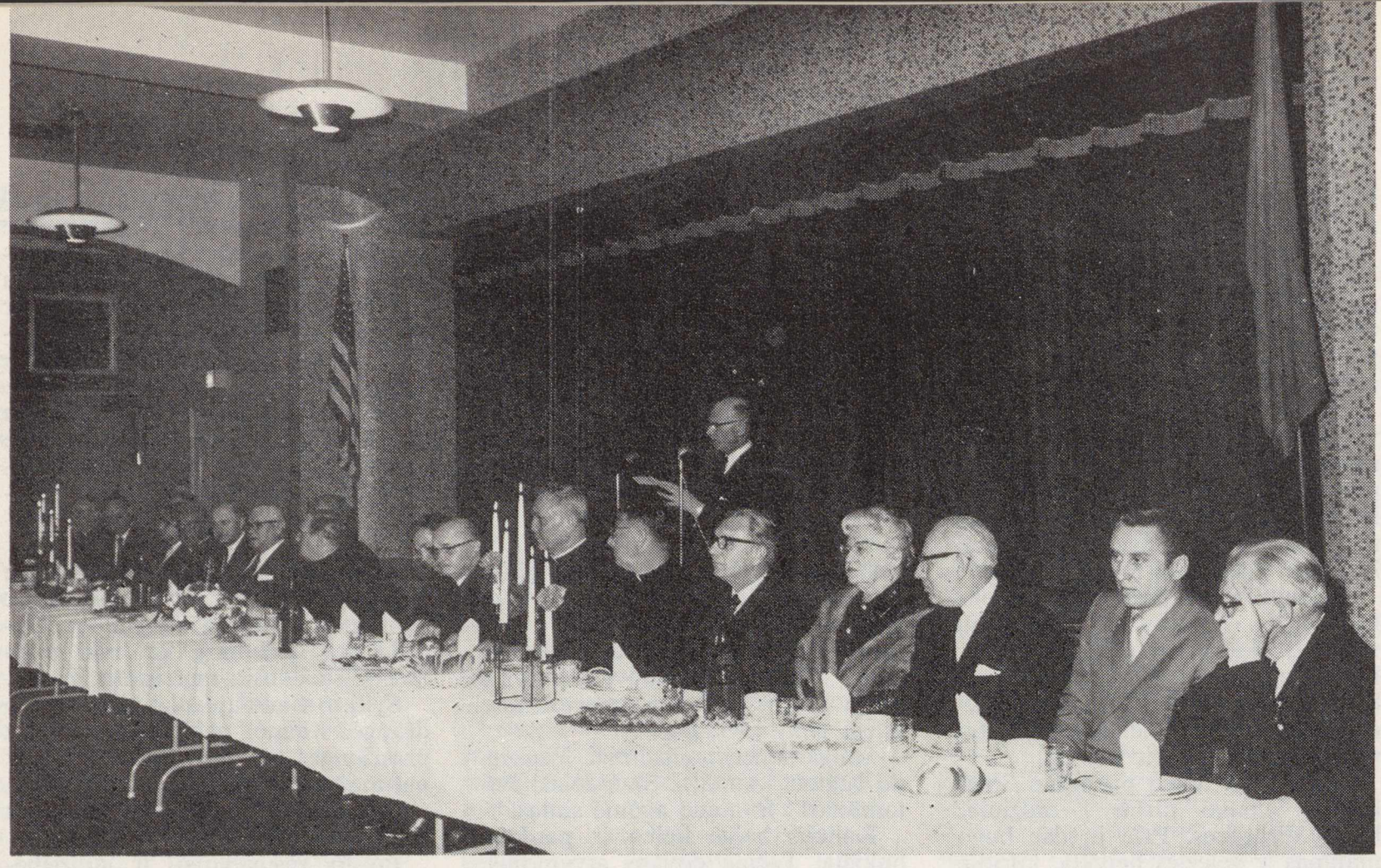

Jubiliejiniam Balfo seimui rengti komiteto pirm. A. Dzirvonas atidaro banketą.

Garbės svečiai (iš kairės): kun. S. Šantaras, Mr. Joseph Meegan, kun. Ansas Trakis, E. Bartkus, kan. dr. J. Končius, A Rudis, kongrm. John C. Kluczynski, kun. E. Abromaitis, J E. John kard. Cody, dr. K. Bobelis, vakaro vedėjas, Lietuvos gen. kons. dr. P. Daužvardis, kun. V Martinkus, Balfo pirm., Msgr. J. Holbrook, teis. A. Wells, J. Daužvardienė, C. E. Dahlin, Illinois State Rep. Frank Savickas, L. Šimutis.

A. Dzirvonas, chairman of the organizational committee of the ULRF convention, opens the banquet; also shown are the guests of honor.

Jubiliejiniam Balfo seimui rengti komitetas. Iš kairės: kun. dr. Feliksas Gureckas, vicep., kun. Ansas Trakis, ižd., Dalia Bobelienė, vicep., Albinas Dzirvonas, pirm., ir Pranas Garšva, vicep.; II eilėj: Antanas Gintneris, vicep. Jurgis Janušaitis, narys, Algirdas Pužauskas, vicep. Adolfas Baliūnas, narys, ir Vytautas Kasniūnas, sekr.

Organizational committee of the Silver Jubilee convention of ULRFA.

Šiemet Balfas švenčia 25 metų darbo sukaktį. Per paskutinius metus pasiuntė į Lietuvą ir Sibirą 328 naujų medžiagų siuntinius, kurių vertė ir persiuntimas atsiėjo 42,444 dol.; į Lenkiją buvo pasiųsta 347 siuntiniai vartotų drabužių, kurių persiuntimas kaštavo 3,663 dol. Balfas ir toliau šelpia į vargą patekusius mūsų tautiečius.

During the past year ULRF has sent to Lithuania and Siberia 328 parcels the cost of which is $42,444; to Lithuanians in Poland 347 parcels of used clothing and more to many other countries. Donations to the United Lith. Relief Fund of America, Inc. are tax exempt.

Balfo jubiliejinio seimo Chicagoje dalyviai ir svečiai.

Delegates and guests of the ULRFA Silver Jubilee convention in Chicago.

Illinois valst. Lietuvių Prekybos Rūmų direktoriai viename paskutiniu laiku surengtame bankete.

Iš kairės (sėdi): Anton J. Valonis, Juozas Bacevičius, pirmininkas Casimir G. Oksas, Felix Raudonis, W. J. Kareiva, Ronald Gregg;
stovi: P. Vilkelis, St. Balzekas, Sr., Vyto Shukis, John Pachankis, Bruno Gramont, John Evans, Dr. K. Šidlauskas. (Nuotraukoje nėra: dr. J. B. Jerome ir A. Baliūno).

The picture shows the Board of Directors of the Lithuanian Chamber of Commerce of Illinois at a recent banquet.

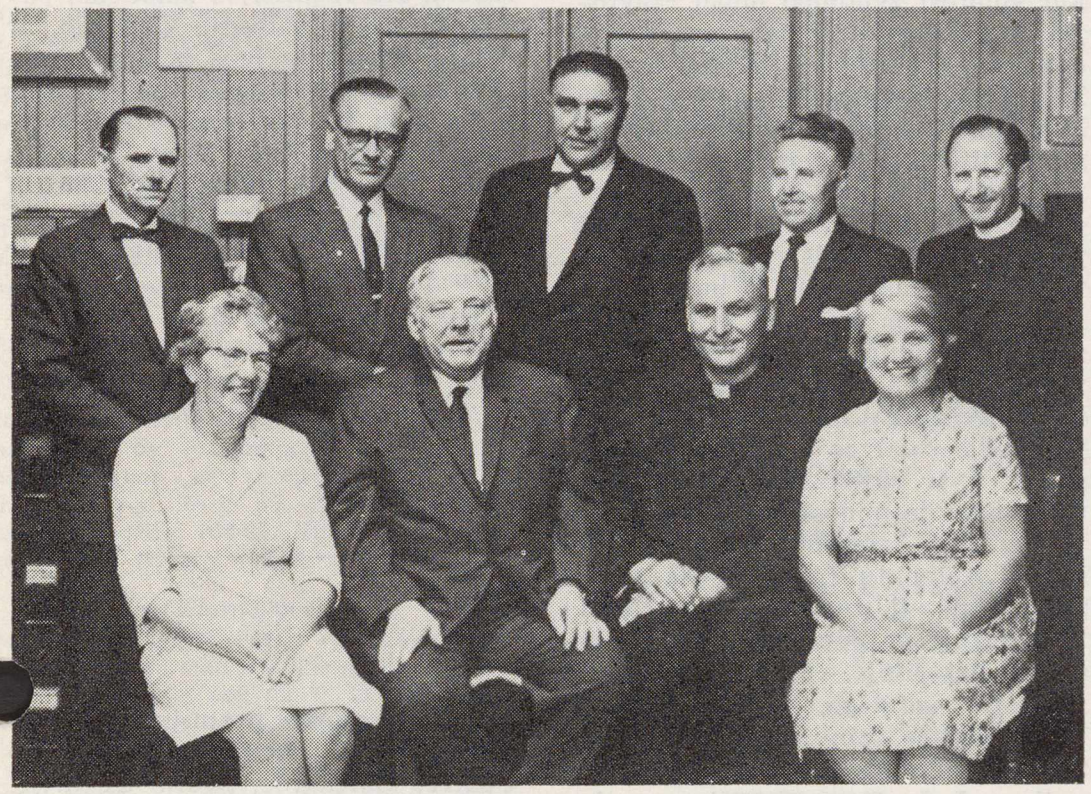

Jubiliejiniame seime išrinkta naujoji BALFO centro valdyba. Iš kairės (sėdi): Bronė Spudienė — vicepirm., dr. Domas Jasaitis — pavad. gen. sekr. A. Dzirvonas, kun. Vaclovas Martinkus — pirmininkas, dr. Elena Armanienė — vicepirm. ir teisinė patarėja; stovi: dail. Juozas Bagdonas— protokolų sekr., Stasys Dzikas — vicep., Antanas Senikas — ižd., dr. Antanas Škėrys — vicep., kun. Pranas Geisčiūnas — reikalų vedėjas.

New Ececutive Board of the United Lithuanian Relief Fund of America, Inc. elected during the Silver Jubilee convention of thē organization.

Dariaus Girėno Fondo valdyba Brooklyne prie lakūnų paminklo šiais metais minint tragišką mirties sukaktį. Iš kairės P. Montvila (sėdi), Vedegys, Bronė Spudienė, paminklo dešinėje – "Tėvynės" red. J. Petrėnas, adv. Bredis ir Klinga. Foto P. J. Montvila

Board members of Darius–Girėnas Foundation gather at the monument dedicated to the tragic trans-Atlantic fliers in Brooklyn, N. Y., during the annual commemoration ceremonies. Foto J. Montvila

Lietuvos atstovas J. Kajeckas, Mrs. Louise Eurkoos, O. Kajeckienė ir solistė Elena Jurgėlaitė po L. Eurkoos pagerbimo (geg. 4 d.) Shoreham viešbuty Washingtone jos 75 metų amžiaus proga.

L. Eurkoos (Yanchitis, gimusi Dickson, Pa.) nuo 1916 metais surengtos Lietvuos Dienos Rochester, N. Y., sekretorė ir aukų rinkėja;1918 metais lietuvių suvažiavimo Madison Square Garden, N. Y., delegatė iš Rochesterio, Tautos Fondo sekretorė Rochestery; ilgą laiką aktyvi Washingtono lietuvių veikėja. Foto P. Labanauskas

After a ceremony at Shoreham hotel in Washington, D.C., held in honor of Mrs. L. Eurkoos, May 4th, upon her 75th anniversary. Her leadership activities in Lithuanian affairs date from 1916: in Rochester, New York and Washington.

L. K. K. S. 64-to Seimo delegatų grupė lanko Šventąjį kalną (Waterbury, Conn.), kur yra įrengta Jeruzalės, Betliejaus, Piloto rūmų ir kt. modeliai.

A group of delegates of the L. Association of Roman Catholics visiting the sacred mountain in Waterbury, Conn., where models of Jerusalem, Betlehem and the castle of Pilate have been ērēctēd. Foto J. Montvila

ŠIANDIENINĖS SOVIETŲ KALINIMO STOVYKLOS SIBIRE

Atkelta iš 11 puslapio

vykloje, kur kiekvienas žmogus turi savą nuomonę," kalbėjo man kariniai viršininkai.

— Dabar laikai pasikeitę. Ir komunistam leista turėti atskira nuomonė.

— Nešmeižk. Visi komunistai yra vieningos nuomonės.

— O kaip su kiniečiais, albanais?

— Kiekvienoj šeimoj pasitaiko juodų avių.

Kitas karininkas pridūrė:

—Su šitokiom pažiūrom tu čia vėl netrukus sugrįši.

— Tai aš žinau. Nors kituose kraštuose teisėtai leidžiamos opozicinės partijos, net komunistų partijos, siekiančios pakeisti esamas santvarkas...

— Tie kraštai turi savus įstatymus. O mes turim savus. Jūs, kaliniai, vis mums prikišat Ameriką. Jei ten laisvė, tai dėl ko įvyksta negrų riaušės? Dėl ko darbininkai streikuoja?

—Juk Leninas pasakė, kad streikai ir negrų kovos Amerikoj yra laisvės ir demokratijos įrodymai.

Visi šoko piestu ant manęs. Tačiau aš galėjau jiems patiekti įrodymus, nurodęs Lenino raštų tomą. Viršininkas jį atsinešė. Visi skaitė ir patikėt negalėjo. Dar ieškojo paneigimo. Aprimę man pasakė:

— Marčenko, tu dėl to savaip Leniną aiškini, kad tavo tokios pažiūros. Tai negerai.

Supratau, kad sovietų piliečiai, girdėdami tokius pasikalbėjimus, keiktųsi. "Kaip tai?! Stovyklose daugiau laisvės nei pas mus. Mes ir pas save namie šitokių dalykų nedristame prasitarti..."

Žinoma, ir stovykloje galėjau už tokius atsikirtimus nukentėti. Man tas laimingai praėjo gal dėl to, kad mano pažiūru buvo daugumas jaunuoliu stovyklose. O jei tatai iškiltu, tai ir lagerio vadovai būtų kalti už neišmokyma. Reikia konstatuoti, kad lageriuose įkalinama vis jaunesnio ir jaunesnio amžiaus asmenys.

— — — — — —

Teko dar karcery pabūti prieš išeinant i laisve. Ir sunkokai padirbėti, nors sveikata vėl susilpnėjo. Bandžiau visas laisvas akimirkas praleisti su draugais. Kur aš vyksiu? Pasu taisyklės neleido galvoti apie Maskvą ar Leningradą, apie uostamiesčius ar pasienių rajonus. Gal tapsiu kroviku.

Išvykstant gavau adresų iš draugų. Danielis padovanojo knygą ir jon įrašė: "Aplamai buvo ne per blogiausia. Tu čia apkurtai, tačiau tavo akys atsivėrė. Didžiuokis tuo. Ne kiekvienas mato, kuris turi regėjimą."

Draugų palydėtas peržengiau niekeno zoną, atsidūriau anapus spygliuotų vielu. Atėjau į karinių prižiūrėtojų štabą. Mane išrengta iškratė, apžiūrėjo daiktus. Mordovijos KGB viršininkas pareikalavo išpiauti knygos puslapį su Danielio poema ir įrašu. "Kas toje poemoje baisaus?" paklausiau.

"Man atrodo, kad Danielis čia išreiškia savo nuomones."

Lauke atsidūręs dar pamačiau pravedamą moterų kalinių koloną. Snigo. Buvo 1966 metų lapkričio 2 d.

Marčenko apsigyveno miestely Aleksandrov, apie 100 kilometrų nuo Maskvos. Čia jis ir parašė MANO LIUDIJIMĄ. Keletas rankraščio egzempliorių keliavo pogrindyje.

Retkarčiais rašinėjo protesto pareiškimus sovietų valdžiai. O 1968 metais ilgam laiške pasisakė prieš Rusijos veiksmus, žlugdančius čekoslovakų liberalines reformas. Pasiuntė laišką įvairiems čekų leidiniams, ir taip pat prancūzų, italų, britų (BBC). Savaitei praslinkus, 1968 m. rugpūčio mėn. jis buvo areštuotas ir nuteistas vieneriems metams sunkiųjų darbų kalėjimo.

Knygos "Mano liudijimas" įžangoje jis sako, kaip buvo mokomas vieno iš stovyklos viršininkų:

— Marčenko, tu niekuo nepatenkintas. Visada tik pabėgti nori. Ką tu esi padaręs, kad dalykus pagerintum?

— Jeigu tektų vėl su juo susitikti kalėjime, aš turėčiau ką atsakyti, — rašo Marčenko: — Dariau viską, kiek tik jėgos leido. Štai aš ir vėl čia.

Lietuviškai parengė **A. M.**

Makarčenko savo "liudijimą" į laisvąjį pasaulį išsmugeliavo balandžio mėn. Už Sovietų valdžios nusistatymo Čekoslovakijos atžvilgiu kritikavimą pernai liepos mėn. jis buvo vėl pasodintas metams. Šį "liudijimą" išvydę sovietiniai egzekutoriai "už Sovietų Sąjungos šmeižimą" Makarčenkai, be abejo, uždės pančius ne tik ant rankų, bet ir ant burnos.

Tačiau "liudijimams" dar ne galas, ir juo toliau, tuo daugiau jų atsiranda. Ir tie balsai nustelbia visą sovietinę propagandą, varomą pasaulyje apie santvarkos suhumanėjimą, apie kūrybinę laisvę ir liaudies gyvenimo gerovę.

Kitas Sovietų jaunas vyras, 28 metų Andrej Amalric, į užsienį išsiuntė net dvi knygas: 1. Mano ne savo noru kelionė į Sibirą ir 2. Ar Sovietų Sąjunga gali pergyventi 1984 metus? Abi knygas jau spausdina amerikiečių leidyklos. Jo piniginis honoraras bus padėtas bankan pagal autoriaus nurodymą, bet moralinis-fizinis honoraras, kaip ir anksčiau nuteistiesiems rašytojams "protestantams", bus išmokėtas pagal sovietiškai komunistinius čekos standartus.

Tačiau didžiausią smūgį iš rašytojų sovietiškai komunistiniai hanibalai bus gavę iš Anatolijaus Kuznecovo, kuris šią vasarą pabėgo į laisvę. Kuznecovas, pagarsėjusių veikalų "Babi Yar", "Gaisras" ir kitų veikalų autorius, komunistas, partijos patikėtinis, jaunimo mėgiamas populiarus ir, rodos, neabejotinas sovietinis produktas. Pasiųstas į Londoną tyrinėti Lenino gyvenimo tenai 1902 metais, Kuznecovas paprašė egzilio globos.

Sovietus šis jų mylimo rašytojo žygis apstulbino. Užėmė žadą. O Kuznecovas kalba ir kalbą. Nes tam jis buvo pasiruošęs.

Daugiau — kitam LD numeryje.

Šiame numeryje:

☒ **JONAS ŽMUIDZINAS**, 8 psl. spausdinamo dalyko "Aušant" autorius, yra vienas iš paskutiniųjų mūsų rašytojų diplomatų mohikanų (prisimenant J. Savickį, Igną Šeinių...).

Gimęs 1898 m. Suvalkijoje, aukštuosius teisės mokslus ėjo ir baigė Prancūzijoje; vėliau darbavosi porą metų Užs. Reikalų ministerijoj, o po to buvo paskirtas konsulatan Londone. Po II pas. karo, kaip ir daugelis lietuvių, pasitraukusių iš Lietuvos, gyveno DP stovyklose; vėliau atvyko į Kanadą ir čia buvo paskirtas konsulu Toronte.

Rašyti J. Ž. pradėjo I pas. karo metu; pirma prozos knyga "Ryto kraujas" išėjo 1929 m., kurią po poros metų (1931) sekė "Pajūrio himnas".

Tuo metu buvo labai gyvas literatūrinis gyvenimas ir veikimas, kuris reiškėsi Kauno universitete, kur spietėsi žymiausi mūsų rašytojai (profesūroje) ir jaunimas (studentija). Čia kūrėsi, būrėsi ir veikė įvairios literatų draugijos, buvo leidžiami literatūros žurnalai, rengiami literatūros teismai, literatūros vakarai ir pn. Gyvenąs provincijoje ar toliau už Kauno, galėjai jaustis už lietuviškos literatūros vartų. Keletas tokių ir buvo.

J. Ž., berods, neįėjo į šį literatūrinį bruzdėjimą ir su savo knygomis išėjo vienišas. Pasirodžius vienai kitai kriikai, niekas jo neužstojo, niekas "galvos neguldė". Vienišas J. Ž. ir paliko, daugiau literatūros dirvoje nebesirodydamas. Tik vienas kitas knygomanas ar užmiršty bei aplenktų talentų ieškotojas retkarčiais jį teprisiminė. Nauji vardai augo ir įsitvirtino apžvalgose bei istorijoje.

Po II pas. karo, po naujų tautų kraustyosi ir žmonių persigrupavimų, praradimų-atradimų ir perkainojimų, J. Ž. užmezgė ryšius su aktyvesniais liet. tremtinių rašytojų draugijos nariais, ir vėl paėmė į rankas užmirštą plunksną. Vėliau buvo įtrauktas į lietuvių beletristikos antologiją, pasirodė LD žurnale ir kt.

Antologijoj J. Ž. pristatomas kaip modernaus stilizuoto gamtos vaizdo pradininkas (po kurio išaugo Pulgis Andriušis) ir kt.).

Trečioje savo knygoje J. Ž. nenusisuka nuo Pajūrio himnų poezijos prozoje, bet kartu artėja ir prie "Ryto kraujo" beletristinio pasakojimo su personažais, siužetu, nuotykiais. Daugiausia vietos užima iš ten paimtas ir išplėstas "Runcė ir Dandierinas", pasakojimas apie du legendinius asmenis, pasakojimas, kuriuo atgaivinamas senasis liaudies paslapčių ir burtų pasaulis.

Kiti dalykai, kaip Mokytojas Visbaras, Rausvė, o ypač Auštant, labiau tiktų pavadinti subeletristintais atsiminimais, tokia forma, kurią įpilietino paskutiniu laiku Vaitkus ir Švaistas.

Gamtos vaizdų stilizacija, sakinio išmarginimas retais žodžiais, detalių apkrovimas dar mažesnėmis smulkmenomis knygą daro nelengvai įkandamą. Skubąs skaitytojas ir šiandieną, kaip ir anuomet, vargu ar ryšis sustoti ir pasigrožėti pasakojimo stiliaus puošmenomis,, iš knygos reikalaudamas intriguojančios fabulos ir nuotykių (kurių, beje, Dandierine netrūksta...). Bet kas knygos neišleis iš rankų iki paskutinio puslapio, bus atlygintas retais Sūduvos kaimo gyvenimo vaizdais, žmonėmis ir suliteratūrinta tautosaka.

☒ ZENTA TENISONAITĖ – naujas vardas mūsų poezijoj. Kilusi iš gilios žemaitijos, gimnaziją lankiusi Telšiuose (kartu su Australijoj gyvenančia poete A. Prižgintaite), II pasaulinio karo sūkurių buvo nublokšta į Belgiją, kur, Antverpene, ji ir dabar gyvena. Ištekėjusi už inžinieriaus, amerikiečių didelės įmonės vedėjo, augina gražią šeimą.

Noras išsakyti Lietuvos žemės ir žmonių ilgesį, išsiliejęs poezijos priemonių vidalu, autorę jaudina seniai. Bet tik dabar ji ryžosi pasiekti mūsų redakciją, atsiųsdama keletą eilėraščių. Jie redakcijos žmonėms pasirodė verti platesnio dėmesio, ir dėl to parodome juos ir savo skaitytojams. Parodome Zentos poezijos bandymus, tuo lyg ir norėdami konstatuoti, kad lietuviškas poezijos žodis, ir labai atsiskyrus žmogui nuo savųjų, nuo savo žemės, neužtrokšta, bet ieško savo išraiškos ir savo balso.

Teko patirti, kad Z. T. gerai vartoja vietinę kalbą ir yra bandžiusi šį tą iš mūsų poezijos išversti ir parodyti spaudoje ir per radiją.

— **Literatūros premijų** įteikimas ir koncertas ruošiamas Jaunimo Centre, Chicagoje, spalio 11 d.

Bus įteikta 1968 m. Lietuvių Rašytojų Draugijos metinė premija (1000 dol., skirta Lietuvių Fondo) kan. **Mykolui Vaitkui** ir Jaunimo premija **Danutei Brazytei,** laimėjusiai Švietimo Tarybos konkursą už knygą jaunimui.

Į premijos įteikimo iškilmes atvyksta M. Vaitkus. Premija paskirta šį pavasarį, bet nebuvo įteikimo iškilmių, nes rašytojas M. Vaitkus negalėjo atvykti į Chicagą (Jis gyvena prie Atlanto, R. I. valstybėj).

— **Lietuvių Rašytojų Draugijos** valdyba paskutiniaisiais metais buvo Chicagoj; dabar, baigdama kadenciją, valdyba nariams pasiūlė centrą kelti į New Yorką. Iš tenai ir apylinkėse gyvenančių rašytojų surasti kandidatai. Šiuo metu vyksta valdybos rinkimai (korespondenciniu būdu).

— Poetas laureatas, Pasaulio poetų laureatų S-gos narys, **Nadas Rastenis** buvo pakviestas dalyvauti poetų kongrese Maniloje, Filipinuose rugp. 25-30 d. Kongreso tema: Brolybė ir taika pasauly per poeziją. Negalėdamas į kongresą nuvykti, Nadas su žmona Julija įskaitė į juostą "Karo prakeikimo" poemos 356 eilutes ir pasiuntė oro keliu.

NAUJOS KNYGOS

Atsiųsta paminėti

Pranas Lembertas, **Tau sesute.** Gyvenimas, kūryba, prisiminimai. Redakcinė komisija: Bern. Brazdžionis, Br. Raila, Juozas Švaistas, Alė Rūta. Išleido — Poeto šeima ir specialus komitetas. 1969. 270 psl. Iliustracijos ir meninė priežiūra — Paulius Jurkus. Iliustruota. Kietais viršeliais— $4.00, minkštais — $3.00. Gaunama pas visus knygų platintojus.

O. B. Audronė, **Tik tau ir man.** Eilėraščiai.. 160 psl. Leidėjas nepažymėtas. Spaudė Nida Press, 1 Ladbroke Gds., London, W. 11, Anglijoje. Kaina nepažymėta.

Vytautas Karosas, **Poilsis ant laiptų.** Pomirtinis poezijos rinkinys. Išleido žmona Ona Karosienė ir duktė Violeta Karosaitė. Aplankas ir titulinis puslapis K. Veselkos. Su autoriaus atvaizdu. Didelio forato, kietais viršeliais, 90 psl. Galima gauti adresu: Mrs. O. Karosas, 7341 S. Artesian Ave., Chicago, Ill. 60629. Kaina $4.

Nuo krivulės iki raketos. Lietuvos paštininkų atsiminimai. Redaktorius Antanas Gintneris. Išleido L. Paštininkų S-gos centro valdyba. 1969 m. Pasaulio ir Lietuvos pašto trumpa istorija, filatelija ir kt. Gausiai iliustruota pašto ženklais, grupinėmis ir asmenų foto nuotraukomis. 538 psl. Kietais viršeliais. Kaina nepažymėta.

Lietuvių Diena. Liepos 13, 1969 Bučo Darže, Willow Springs, Ill. Lietuvių T.V. istorija (su iliustracijomis), skelbimai. Išleido "Lithuanian T. V. Society". Viršelį piešė A. Youknis.

The Lithuanian Woman. Editor: B. Novickos; Ed. Staff: I. Banaitis, M. Noreika. Ilustrations by P. Jurkus. Published by the Federation of Lithuanian Women's Club. 198 p.p. Price: $3. Obtained from: Mrs. M Kregždė, 104-28 89th Ave., Richmond Hill, N. N., 11418.

News Digest-International. No. 1(22), March issue, 1969. Year VII. Quarterly Magazine. Published by International Information Centre, Box 62, P. O. Belmore, N. S. W., Australia. Annual subscription: $120. Single copy 30¢

ACEN NEWS. No. 141. July-August, 1969. Czechoslovakia: One Year Later. Published by Press Bureau of ACEN, 29 West 57th St., New York, N. Y. 10019. Subscription: $3.00 per annum.

The Immaculate. June-July, 1969. Captive Nations issue. Published by the Franciscan Marytown Press, 800 39th Ave., Kenosha, Wiss. 53141. Subscription rate: $3.00 per yr. Single copy 30¢.

Speciali padidinta žurnalo laida, skirta komunistų pavergtoms tautoms, ypač jų religinei padėčiai nušviesti. Daug vietos skirta Lietuvai — yra du straipsniai, nemažai iliustruoti.

Verta šį numerio daugiau egzempliorių užsisakyti ir paskleisti amerikiečių tarpe.

Nepamirškite užsisakyti

Vytės Nemunėlio

Meškiukas Rudnosiukas

su spalvotomis V. Stančikaitės iliustracijomis.

Kaina $3.00

AR TURITE ŠIUOS "LIETUVIŲ DIENŲ" LEIDINIUS?

Gražina Tulauskaitė

Vakarė banga

Lyrika

Aksominiais viršeliais

128 psl., kaina $2.00

Nerima Narutė

RELIKVIJOS

Lyriniai natiurmortai
Viršelio aplanką piešė P. Jurkus
Kaina $2.00

Elena Tumienė

KARALIAI IR ŠVENTIEJI

Poezijos rinkinys
A. Korsakaitės viršelis ir vinietės

Kaina $2.50

VYSKUPAS IR VELNIAS

Ignas Šeinius

Apysakos

Viršelį piešė A. Korsakaitė
Pomirtinis vieno žymiausių senosios kartos rašytojų-beletristų leidinys. Su Juozo Lingio žodžiu apie autorių ir jo kūrybą.
Kaina $3.00

Aleksandras Radžius

PAUKŠČIŲ TAKAS

Eilėraščiai
Viršelio aplankas Pauliaus Jurkaus
Kaina $1.50

Be to, galima gauti

M. Gimbutienės, **Balts.** $6.95.

Dr. J. Končius, **Vytautas the Great** Minkštais viršeliais $3, kietais $4.

B. Armonienė-A. Nasvytis, **Leave Your Tears in Moscow.** $3.95.

Lietuvių-Anglų kalbų žodynas. $5.

Anglų-Lietuvių k. žodynas. $6.

Šios ir daugelis kitų knygų gaunama

"LIETUVIŲ DIENŲ" LEIDYKLOJ

4364 Sunset Blvd., Hollywood, Calif. 90029

ŽMONĖS, DATOS IR DARBAI

LIETUVIŲ DIENOS
Rugsėjis 1969

"Lietuvių Dienų" rėmėjų laimėjimai 1969 metais:

Rugsėjo 14 d. įvykusiame "Lietuvių Dienų" piknike paaiškėjo kuriems LD rėmėjams, atsiuntusiems bilietėlius su aukomis, teko skirtos dovanos —

I DOVANA —
Zenith — 19 inch. TV UHF ir VHF DeLuxe
Nr. 09460 — **Mrs. E. Šerkšnas,** Bloomfield, Con.

II DOVANA —
Dail. P. Luko paveikslas "Ramusis vandenynas prie Pacific Palisades"
Nr. 20097 — J. Vaineikis, Chicago, Illinois.

III DOVANA —
po 3 lietuviškas knygas vaikams —
Nr. 4523 — E. Mazys, Anaheim, Calif.;
Nr. 6740 — S. Jakštas, Brooklyn, N. Y.

IV DOVANA —
po dvi anglų k. knygas —
T. Kondrotas, Brooklyn, N. Y.
Kun. A. Valiuška, Phoenix, Ariz.
Rev. A. Dranginis, Baltimore, MD

V DOVANA —
po 3 lietuviškas knygas —
Z. Ašoklis, Geneva, Ill.
J. Botyrius, Brooklyn, N. Y.
R. Sidrys, MD, Streator, Ill.
J. Šmaižys, Winniped, Canada.
E. A. Bartkus, Baverly Shores, Illinois.

Traukimai įvykdyti stebint pikniko dalyviams (bilietėlius traukė mažas, dar skaityti nemokantis, pikniko dalyvis); traukimo komisija surašė protokolą ir atidavė LD-nų administracijai. Administracija laimėjusiems dovanas jau pasiuntė.

Visiems, parėmusiems "Lietuvių Dienų" žurnalą, nuoširdus ačiū!

Įsigijusių bilietėlius ir parėmusių LD sąrašą spausdinsime kitame nr.

LD Administracija

30 metų Liteuvos konsulatui Los Angeles mieste

Šių metų rugpiūčio 7 d. suėjo 30 metų nuo Lietuvos Konsulato įsteigimo Los Angeles mieste. Šia sukakčiai paminėti vietinis ALT skyrius, bendradarbiaudamas su Gen. konsulu dr. J. J. Bielskiu, ruošia iškilmingus pietus spalio 26 d. 1 v. p. p. Ambassador viešbučio Embassy salėj. Į pietus yra pakviesti ir sutiko dalyvauti aukštieji Los Angele smiesto pareigūnai, draugingų valstybių diplomatai ir spaudos atstovai.

Los Angeles, artimųjų ir tolimesnių apylinkių lietuviai kviečiami pietuose – minėjime dalyvauti ir bilietus įsigyti iš anksto pas ALTo valdybos narius.

— Šių metų gale sueina dveji metai nuo teisininko ir poeto **Prano Lemberto** mirties. Jo šeima ir specialus komitetas išleido Lemberto pomirtinę knygą, kurioje telpa visi jo poezijos raštai, biografija, daug foto nuotraukų ir kitos medžiagos. Paminėjimo akademija ir knygos pristatymas įvyks š. m. gruodžio 6 d. Šv. Kazimiero par. salėj. Ruošia Santa Monikos LB apylinkė, bendradarbiaujant Los Angeles apylinkei ir knygos redakcinei kolejai.

— **Liet. Tautinių šokių Instituto** valdyba Chicagoje priešatostoginiame posėdyje svarstė ateinančių metų programą, kurioje numatyta: praplėsti valdybą, suorganizuoti t. šokių mokytojų kursus ir tautinių drabužių parodą su paskaita Chicagoje ir pradėti ruošti naujus šokius IV-tajai taut. šokių šventei.

Posėdyje dalyvavo Bruno Shotas, Leokadija Braždienė, Irena Šiligienė, Bronė Jameikienė ir valdybos pakviesta Jadvyga Matulaitienė iš New Yorko. Ji pakviesta įsijungti Instituto valdybos sąstatan pirmininkės pareigoms.

Atitaisymas

Birželio LD numeryje įsibrovė netikslumas paraše (21 psl.). Dr. inž. Alfredas Kulpavičius nieko bendro neturi su kanklių dirbimu— kanklės, kurias įsigijo Ottawos muziejus, buvo padarytos Vlado Kulpavičiaus (jis yra inž. Alfredo tėvas), gyvenančio New Yorke. Jis yra padaręs daug kanklių įvairiems liaudies instrumentų ansambiams JAV-se ir Kanadoj.

Bon Air Motelis

1727 No. Western Ave.
Hollywood, Calif. 90027

Telef. HO 4.4154

Savininkai:

Ignas ir Viktorija Gurčinai

Vėsinami kambariai; kiekv. kambary nemokamai TV ir telefonas; yra kambarių su virtuvėmis; kieme šildomas maudymosi baseinas. Patogus susisiekimas autobusais ir automobiliais.

LIETUVIŲ RADIJO PROGRAMOS,

kurios bendradarbiauja su "Lietuvių Dienomis"

Los Angeles, Calif.

L. BENDRUOMENĖS RADIJO VALANDĖLĖ
Naujai įkurta nuo š. m. vasario 16 veikia
Stotis KTYM, banga 1460.
Sekmadieniais 5 — 5 val. 30 min. p. p.
Liet. Radijo valandėlės Klubo pirm. **Stasė Pautienienė,** sekr. **J. Gedmintas,** ižd. **Teklė Šereikienė;** vedėjas **Stasys Paltus.**
3786 Griffith View, Los Angeles, Calif.
Telef. 662-0244.

Baltimore, Md.

"RADIJO PROGRAMA LIETUVIAMS"
Girdima Marylande ir Washington, D.C.
Sekmadieniais 10 — 11 val. ryto
per FM radijo stotį WFMM 93,1 mgcl.
Programos vedėjai: **Albertas Juškus,**
4515 Wilmslow Rd., Baltimore 10, Md.
Phone: TUxedo 9-8693;
Kęstutis Laskauskas, 1312 Birch Ave.,
Baltimore 27, Md. Phone: CIrcle 2-1779

So. Boston, Mass.

LIETUVIŲ RADIJO VALANDA
Sekmadieniais 11 — 12 val. priešpiet.
AM 1430 klc., FM 107.9 megaciklų
WHIL Boston, Mass. 02155
Petras Viščinis, vedėjas,
173 Arthur St., Brockton, Mass. 02402
Telefonas: 586-7209

LIETUVIŲ FONDAS

6643 So. Maplewood Avenue
Chicago, Illinois 60629
Tel. 778-2858 (A. c. 312)

Lietuvių Fondas laukia kiekvieno mūsų įnašo — šimto ar tūkstančio. Stokime į fondą su tokiuo įnašu, su kokiuo dabar galime — nelaukime, kada praturtėsime ar kada turėsime "atliekamų" pinigų. Fondas sudaromas ne iš "liekanų", ne iš nereikalingų pinigų, bet iš lietuviškos širdies, iš lietuvybės reikalų supratimo, iš **aukos, kurią lietuvis skiria lietuvybei ir Lietuvai dabar.**

ANTANAS F. SKIRIUS

REAL ESTATE — TAX SERVICE INSURANCE

Jei reikia apdrausti namus, automobilį, gyvybę ir pn., pirkti ar parduoti nuosavybę,
Telefonuokite NO 4-2919
arba apsilankykite įstaigoje
4366 Sunset Blvd., Los Angeles, California 90029.

LIETUVIŲ RADIJO KORP. PROGRAMA
Seniausia liet. radijo programa Naujojoje Anglijoje, veikianti nuo 1934 m. bal. m., vedama **Stepono ir Valentinos Minkų,** girdima **sekmadieniais 1 val. — 1 val. 30 m.**
Boston, Mass. — WLYN - 1360
Programoje: pasaul. žinių santrauka, muzika, dainos ir Magdutės pasaka.
502 E. Broadway, So. Boston, Mass. 02127
Telefonas: AN 8-0489

Chicago, Illinois

SOPHIE BARCUS
RADIJO ŠEIMOS PROGRAMOS
Kas rytą nuo pirmadienio iki penktadienio
10 val. — 11 val. priešpiet.
Šeštadienį ir sekmadienį 8:00 — 9:30.
"Vakaruškos" pirmad. vak. 7:00 — 8:00.
Visos programos iš
WOPA stoties 1490 klc. A. M. 102-7 F. M.
7159 S. Maplewood, Chicago, Ill. 60629
Tel: HEmlock 4-2413.

MARGUTIS
Seniausia liet. radijo programa Amerikoje.
Įsteigta muz. A. Vanagaičio 1928 m.
Kasdien 8 val. — 9 val. vakaro
(išskyrus šeštadienius ir sekmadienius)
Programos vedėjas **Petras Petrutis.**
Transliuojama iš nuosavos studijos
2422 W. Marquette Rr., Chicago, Ill. 60629
Telefonai: GR 6-2242; GR 6-2271.

Cleveland, Ohio

Lietuvių Radijo Prorama
TĖVYNĖS GARSAI
Girdima penktadieniais 8—9 val. vakaro
per WXEN-FM stotį 106,5 mc..
Vedėjas **Juozas Stempužis.**
4249 Lambert Rd., Cleveland, Ohio 44121
Telef.:: 382-9268.

Detroit, Mich.

LITHUANIAN MELODIES Radijo valandėlė
girdima kiekv. šeštad. 3 val. — 4 val. p.p.
iš Detroito stoties WJLB — 1400 klc.
Pranešėjai: **Patricia Bandza,** tel. 278-3265;
Algis Zaparackas, telef. 549-1982.
Vedėjas **Ralph Valatka.**
1576 Lesure Ave., Detroit, Mich. 48227.
Telefonas: 273-2224.

LIETUVIŠKAS BALSAS-LITHUANIAN VOICE
WQRS-FM stotis. Banga 105.1 mc.
Sekmadieniais 8 val. — 9 val. ryto.
Išlaiko Radijo Klubas.
Klubo pirm. — inž. **Vacys Urbonas.**
17175 Gaylord Ave., Detroit, Mich. 48240
Telefonas: KE 7-9642.
Programos redaktoriai ir pranešėjai:
Jonas Kiščiūnas — 846-4245; **Kazys Gegelis** — 535-6683; **Rožė Ražauskienė** — 278--1353; **Stasys Garliauskas**—TA 6-1385; **Antanas Janušis** — VE 5-8317.

Hartford, Conn.

"TĖVYNĖS GARSAI"
Connnecticut vlst. liet. kultūrinė valandėlė
WBMI - FM 95.7 mc.
Kiekv. sekmadienį 12 val. — 1 val. p. p.
Programos vedėjas **A. Dragūnevičius.**
273 Victoria Rr., Hartford, Conn.
Telefonas: CH 9-4502.

New York - New Jersey

"LIETUVOS ATSIMINIMŲ" radijo valanda
girdima kiekv. šeštadienį 5 — 5 val. p.p.
iš New Yorko stoties WEVD — 1330 klc.
ir 97.9 meg. FM.
Direktorius **Jokubas J. Stukas,**
1016 Schleifer Rd., Hillside, N. J. 07205.

Tel.: 289-6878 (Code 201)
Kultūrinė lietuvių radijo valanda anglų k.
per SETON HALL Un-to stotį WSOU-FM
pirmadienio vakarais 8:05. — 89.5 mg.
Vedėjas **J. J. Stukas.**

"LAISVĖS ŽIBURYS"
Girdima **kvieną sekmadienį**
nuo 8 iki 9 val. ryto
iš WHBI stoties 105.9 FM banga.
Adresas: **Romas Kezys,** 62-15 69 place,
Middle Village, N. Y. 11379.
Telefonas: TW 4-1288.

Philadelphia, Pa.

Lietuvių Bendruomenės Radijo Programa
BENDRUOMENĖS BALSAS
Stotis WTEL — 860 kilocycl.
Šeštadieniais nuo 1:30 iki 2:30 p. p.
Kultūrinės apžvalgos, žinios, vietos kronika, muzika ir skelbimai.
Programas tvarko ir praveda
redakcinis kolektyvas.
Rašyti: "Bendruomenės Balsas"
1203 Green St., Phila., Pa. 19123.
Telefonas: PO 5-0932.

Pittsburgh, Pa.

The First Lithuanian Radio Program in Pittsburgh, Penn.
Pittsburgh, Penn. — WPIT - 730 klc.
Sekmadieniais 12 val. — 1 val. p. p.
Programos vedėjai:
Povilas ir Gertruda Dargiai.
Visais reikalais kreiptis:
2040 Spring Hill R., Pittsburgh, Pa. 15216

Rochester, N. Y.

Kultūrinė lietuviška valandėlė
Sekmadieniais 9—9:30 val. ryto
per WCMF-FM, 96,5 mc.
Išlaiko Lietuvių Radijo Klubas.
Klubo valdyba: **Pr. Puidokas,** pirm., 580 Wilkins St., (14521); **A. Cieminis,** vicep.; **R. Kiršteinas,** sek. 229 Nester St. (14621); **V. Žmuidzinas,** ižd., **L. Laukaitienė,** narė.
Programų vedėjai: O. Adomaitienė, A. Cieminis, V. ir N. Draugeliai, A. Dziakonas, St. Ilgūnas, R. Kiršteinas, Br. Krokys, V. ir B. Litvinai, J. Šipaila, D. Šiuriliene, V. Žmuidzinas.

Waterbury, Conn.

LIETUVIŲ RADIJO PARTIJA
WBRY, Waterbury, 1590 kilocysles.
Kiekvieną šeštadienio vakarą 6:10—7:00.
Programos vedėjas ir direktorius
John D. Adams (Adomaitis).
5 Harriet Ave., Waterbury, Conn. 06708.
Telefonas: 753-8898.

Montreal, Canada

LIETUVIŠKAS PUSVALANDIS
Kiekvieną šeštadienį 10 — 10:30 val. vak.
CFMB stotis — Banga 1410.
Programos vedėjas **L. Stankevičius.**
1053 Cr. Albanel, Duvernay, P. Q. Canada
Telefonas: 669-8834

Toronto, Ont., Canada

TĖVYNĖS PRISIMINIMAI
Radijo programa girdima
kiekvieną šeštadienį 3:30 — 4:30 p. p.
iš Oakville stoties CHWO — banga 1250.
Programos vedėjas Jonas **R. Simanavičius.**
175 Parkside Dr., Toronto 3, Ont.
Telefonas: 534-1274.

Roma, Italia

ROMOS RADIJAS
Transliuojama kasdien nuo 20 val. 50 min.
iki 21 val. 10 min. Vidurio Europos laiku,
41,15 ir 50,34 metrų bangomis.
Vedėjas **Dr. J. Gailius.**
Circonvallazione NOMENTANA 162.

Vatikanas, Italia

Programa transliuojama 8 kartus savaitėje.
Sekmad. rytais 10:30 - 11:00 Lietuvos laiku
ir kiekv. vakarą 20:15 - 20:30 Lietuvos laik.
Bangos: 31, 25, 19 ir 196 metrų.
Vedėjas **Kun. Dr. V. Kaziūnas.**
Adresas: Sezione Lituana, Stazione Radio
CITTA DEL VATICANO.

MALONĖKITE TUOJAU PRANEŠTI APIE JŪSŲ RADIJO PGROGRAMŲ LAIKO, ASMENŲ, ADRESŲ IR KT. PASIKEITIMUS.

STATEMENT OF OWNERSHIP, MANAGEMENT AND CIRCULATION (Act of October 23, 1962; Section 4369, Title 39, United States Code).

1. Date of filing. 9. 17. 1969.

2. Title of publication. LIETUVIŲ DIENOS / LITHUANIAN DAYS.

3. Frequency of issue. Monthly except July and August.

4. Location of known office of publication. 4364 Sunset Blvd., Los Angeles, California 90029

5. Location of the headquarters of general business offices of the publishers (Not printers) 4364 Sunset Blvd., Los Angeles, 90029.

6. Names and adresses of Publisher, editor, and managing editor.

Publisher Anthony F. Skirius, 949 E. Amherst Dr., Burbank, Calif. 91504.

Editor Bernardas Brazdžionis, 2210 India St., Los Angeles, Calif. 90039.

Managing editor Juozas Andrius, 1443 Franklin St.,, Santa Monica, Calif. 90404

7. Owner (if owned by a corporation, its name and address must be stated and also immediately thereunder the names and addresses of stockholders owning or holding 1 percent or more of total amount of stock. If not owned by a corporation the names and addresses of the individual owners must be given. If owned by a partnership or other unincorporated firm, its name and address, as well as that of each individual, must be given.) Anthony F. Skirius, 949 E. Amherst Drive, Burbank, Calif. 91504.

8. Known bondhalders, mortgagees, and other security holders owning or holding 1 percent or more of total amount of bonds, mortgages, or other securities (If there are none, so state). None.

9. For completion by nonprofit organizations authorized to mail at special rates (Section 132.122, Postal Manual) The purpose, function, and nonprofit status of this organization and the exempt status for Federal income tax purpose.

x Have not changed during preceding 12 months.

10. Extend and Nature of circulation.

A. Total no. copies printed (Net press run). Average copies each issue during preceding 12 months. — 2800. Single issue nearest to filing date. — 2600.

B. Paid circulation. 1. Sales through dealers and carriers, Street vendors and counter sales. Average no. copies.. — 200; Eingle issue... — 100. Mail subscription — Average no. — 2500; Single issue.. — 2400.

C. Total paid circulation. Average.. — 2700; single issue.. — 2500.

D. Free distribution (including samples) by mail, carrier or other means. — Average no.... —100 ; Single issue. — 100.

E. Total distribution (sum of C and D). — Average no. — 2800; Single issue... — 2600.

F. Office use, left-over, unaccounted, spoiled after printing. —Average no...— 100; Single issue... — 100.

G. Total (Sum of E & F — should equal net press run in A). — Average no.— 2900; Single issue... — 2700.

I certify that the statements made by me above are correct and complete.

(Signature of editor, publisher, business manager or owner).

Anthony F. Skirius
Publisher

Pakeitę adresą, tuojau praneškite, kad nesusitrukdytų žurnalo siuntimas.

LD administracija dėkoja visiems, kurie neraginami atsiuntė 1969 m. prenumeratos mokestį; prašome ir kitus nedelsiant atsilyginti; skolos sunkina žurnalo leidimą.

LIETUVIŲ
DIENOS
LITHUANIAN DAYS
September 1969

Guests at the reception at Statham House and gardens given by the Los Angeles World Affairs Council in honor of the Chiefs of Missions of the Washington Diplomatic Corps, who arrived here to participate at the State Banquet honoring the astronauts, August 13th.

Left to right: Ernst Laur, in charge of the Estonian Vice Consulate; Ernst Jaakson, Consul General of Estonia at New York, in charge of the diplomatic affairs; Leo E. Anderson, Consul of Latvia at Los Angeles; Mayor Samuel W. Yorty of Los Angeles; Juozas Kajeckas, Charge d'Affaires of Lithuania at Washington, D. C.; Dr. J. J. Valiskis, Consul General of Lithuania at Los Angeles.

Laisvosios Lietuvos ir kitų Baltijos valst. atstovai diplomatinio korpuso pagerbime kuris buvo surengtas Los Angeles mieste, jiems čia atvykus į valstybinį astronautams, išsikėlusiems mėnulyje, paberbimo banketą.

A Lesson and a Warning

"To take a more sober view is to recognize that it is impossible to keep foreign areas seized as a result of aggression and that they should be returned to those to whom they belong."

Andrei A. Gromyko,
Soviet Foreign Minister,
in a speech at the Supreme Soviet,
July 10, 1969

August and September of this year mark the thirtieth anniversary of the signing of treaties and secret protocols between the Soviet Union and Nazi Germany with the purpose of dividing Europe between themselves. Lithuania, Latvia and Estonia were among the main victims of this infamous deal. The alliance between the two totalitarian regimes virtually unleashed the Second World War, and the Soviet overlordship in East-Central Europe today is one of the lasting fruits of the Stalin Hitler embrace in 1939.

Since Europe and the world still bear the scars of the Soviet-Nazi Pact, the infamous anniversary deserves scrutiny and contemplation. The topic is of particular relevance to the younger generation and the statesmen as well as citizens of the new states. There is a lesson and a warning in the very fact that one of the partners of the criminal deal, the Soviet imperialism, is active today very much in the same manner as it was thirty years ago.

The recent invasion of Czechoslovakia, as well as the Soviet-proposed European Security Conference, have brought anew the issue of captive East-Central Europe to the forefront of international politics. The worsening of the Sino-Soviet rift, the rising clamor of the oppressed nationalities in the Soviet Empire, and the ferment in the satellite states of East-Central Europe — all these have made the Soviet hold on the captive European countries more precarious than it has been for a long time. Moscow's choice so far has been to sit on bayonets, but how long can it do so with Peking's shadow deepening in the Far East?

Continued on next page

Guests of honor at the reception of the Los Angeles World Affairs Council, August 13th. Left to right: Dr. J. J. Bielskis, Consul General of Lihuania at Los Angeles; H. H. Humphrey, former Vice President of the United States; Mrs. Bielskis, wife of Consul General; Joseph Kajeckas, Charge d'Affaires of Lithuania at Washington, D.C.

Gen. kons. Dr. Bielskis su žmona ir J. Kajeckas, Lieuvos Atstovas Washingtone, Los Angeles mieste surengtam diplomatų priėmime.

35TH ANNIVERSARY OF THE BALTIC ENTENTE

On September 12, 1934, the Foreign Ministers of Estonia, Latvia and Lithuania, meeting in Geneva, the seat of the League of Nations, signed the Treaty of Understanding and Collaboration between Estonia, Latvia and Lithuania which went into effect on November 3, 1934. Thist treaty provided for regular conferences, at least twice a year, between the Foreign Ministers of the three Baltic States in order to "confer on questions of foreign policy which are of common concern and to accord one another mutual political and diplomatic assistance in their international relations." The treaty provided also for close cooperation between the diplomatic and consular representatives of the three countries.

For the implementation of the treaty, auxiliary and consultative organs were established, such as the Bureau of Cooperation, the Bureau of Baltic Jurists, and various committees of experts. The Bureau of Baltic Jurists was able to advocate the unification of the laws of the three countries.

Noteworthy is the spontaneous, friendly cooperation which existed outside the official and formal framework. In 1927 there were established a number of friendship societies in the three Baltic capitals: Tallinn, Riga and Kaunas. These societies founded a bureau for Estonia - Latvia - Lithuania cooperation which arranged annual "Baltic Weeks" in the respective countries. At these "Baltic Weeks" representatives of political, cultural, and economic organizations discussed their mutual problems. These gatherings resembled a Baltic States parliament; they were vigorous and cordial manifestations of friendship among free and independent nations. Common celebrations of each country's independence day were promoted. The other two Entente members honored the day by displaying their own flags.

Since 1927, in order to create a firmer basis for collaboration, a Municipal Committee was established with two representatives from each country. At the same time, permanent and continuous collaboration was being developed among the three countries in the fields of education, art science, journalism, radio, sports, and hygiene.

The peaceful life and cooperation of the Baltic peoples came to an abrupt halt in June, 1940 when the Soviet Union invaded and occupied all three Baltic States. The full horror and cruelty of the Soviet Russian rule was soon experienced by the entire populations of all the Baltic countries. The abolition of all basic freedoms and human rights, coupled with mass deportations to remote areas of Soviet Russia, was one of the first orders of the Soviet occupation authorities. A slowy process of Russification, colonization and exploitation has remained to this day the general policy of the Kremlin in the Baltic region.

Though the Baltic countries are now occupied, and contacts among the Baltic peoples in their homelands are entirely subordinated to Moscow's interests, cooperation continues among the many thousands of Estonians, Latvians, and Lithuanians who were able to escape to the free world. Despite the Soviet occupation, diplomatic representatives of the Baltic States, recognized as the official representatives of their countries, are working in close mutual harmony and in the same spirit as foreseen in the above mentioned treaty for the reestablishment of independence and soverign rights of their respective countries.

On this 35th anniversary of the Baltic Entente, the diplomatic representatives of Lithuania, Latvia, and Estonia, meeting in Washington, D. C. wish to reiterate their firm conviction that the principles for which World War II was fought — namely the right of all peoples to choose the form of government under which they will live, and to see sovereign rights and selfgovernment restored to those who have forcibly been deprived of them — must apply also to the Estonian, Latvian, and Lithuanian people, and that colonialism in the Baltic area must come to an end.

L. L.

Washington, D. C.
September 12, 1969

HOW NAZIS SOLD PART OF LITHUANIAN TERRITORY TO SOVIETS

On June 15, 1940, Soviets occupied the entire territory of Lithuania, though it was supposed to fall to Germany (Protocol of September 28, 1939). After prolonged negotiations, the two predatory powers came to an agreement: Soviets purchased from Nazis a part of Lithuania's territory, as witnessed by the following document.

GERMAN-SOVIET RUSSIAN SECRET PROTOCOL

The German Ambassador, Count von der Schulenburg, Plenipotentiary of the Government of the German Reich, on the one hand, and the Chairman of the Council of People's Commissars of the USSR, V. M. Molotov, Plenipotentiary of the Government of the USSR, on the other hand, have agreed upon the following:

1. The Government of the German Reich renounces its claim to the strip of Lithuanian territory which is mentioned in the Secret Additional Protocol of September 28, 1939, and which has been marked on the map attached to this Protocol;

2. The Government of the Union of Soviet Socialist Republics is prepared to compensate the Government of the German Reich for the territory mentioned in Point 1 of this Protocol by paying 7,500,000 gold dollars or 31,500,000 Reichsmarks to Germany.

The amount of 31.5 million Reichsmark will be paid by the Government of the USSR in the following manner:

one-eighth, that is 3,937,500 Reichsmarks, in nonferrous metal deliveries within 3 month after the signing of this Protocol, the remaining seven-eighths, or 27,562,500 Reichsmarks, in gold by deduction from the German gold payments which Germany is to make by February 11, 1941, in accordance with the correponde exchanged between the Chairman of the German Economic Delegation, Dr. Schnurre, and the People's Comissar for Foreign Trade of the USSR, M. A. I. Mikoyan, in deliveries in the second treaty period on the basis of the Economic Agreement between the German Reich and the Union of Soviet Socialist Republics of February 11, 1940".

3. This Protocol has been executed in two originals in the German language and two originals in the Russian language and shall become effective immediately upon signature.

Moscow, January 10, 1941.

For the Government
of the German Reich:
Schulenburg (seal)

With full power of the
Government of the USSR
V. Molotov (seal)

(From: Documents on German Foreign Policy D XI, No. 638)

A LESSON AND A WARNING

Continued from page 17

Thus the trend of the events points to some sort of negotiations about Eastern and Central Europe. If such negotiations are held, it is imperative that the Western Powers treat the Soviet entrenchment in the East-Central European region for what it really is — a result of the Stalin-Hitler Pact and of application of brute force.

The neo-Stalinist oligarchy in Moscow hopes that it would be able to buy Western guarantees of the present status quo in Europe for some vague promises promises of disarmament and cooperation and good-will. It is extremely improbable that the West would choose to become an accessory the Hitler-Stalin Pact by granti the Kremlin its wishes. On the contrary, what is called for is genuine effort to begin to dismantle the structure of oppression erected by the treaty between the two totalitarian aggressors.

If and when this effort is launched, the Baltic States, the early victims of the Stalin-Hitler Pact, deserve special consideration.

RŪTA INC., LIETUVIŲ VEDAMA INVESTAVIMO BENDROVĖ SANTA MONIKOJE, KALIFORNIJOJE

RŪTA INC., lietuvių vedama investavimo bendrovė Santa Monikoje, Kalifornijoje, šių metų birželio m. 9 dieną gavo Kalifornijos valstybės charterį verstis nekilnojamo turto prekyba ir finansavimu:

E. JARAŠŪNAS

vykdyti naujų namų ir apartmentų statybą, pirkti-parduoti sklypus ir namus, juos nuomoti, mainyti, prižiūrėti, taisyti bei investuoti pirmosiose ir antrosiose nekilnojamo turto paskolose.

G. KESSLAU

R. NELSAS

RŪTĄ INC. bendrovės valdybą sudaro šie asmenys:

Jarašūnas Emanuelis, prezidentas; diplomuotas inžinierius (Registered Professional Engineer in the State of California)
Kesslau Gerhard, viceprezidentas; statybininkas (Licensed General Contractor in the State of California)
Karvelis Jonas, vicepirmininkas; žinomas Čikagos prekybininkas
Markevičius Albinas, sekretorius; nekilnojamo turto brokeris (Licensed Real Estate Broker in the State of California)
Nelsas Romas, kasininkas; įkūręs ir dabar vadovaująs Čikagos firmos padaliniui Kalifornijoje

Atskaitomybę tvarko **Vytautas Bacevičius,** Certified Public Accountant in the State of California, o legalius-teisinius reikalus tvarkyti pakviesta **Hahn, Cazier, Thornton, Hoegh** & **Left** advokatūros firma.

RŪTA INC bendrovės tikslas yra suteikti galimybę ir tarpininkauti lietuviams saugiame investavime. Investavimo garantija pagrįsta nekilnojamu turtu sparčiausiai augančioje lietuvių kolonijoje Santa Monikoje, Kalifornijoje.

J. KARVELIS

RŪTA INC. šiuo metu vykdomai darbai, planai ir įsigytos nuosavybės:

1. Baigiamas statyti modernus 6 butų apartmentas su dideliu savininko butu, 1133-16 St., Santa Monica, Vertė $175.000
2. Netrukus pradedama dviejų — 4 butų kiekviename — apartmentų statyba, 1047-1051 21 St. Santa Monica. Vertė $250,000
3. Vykdomi 6 butų apartmento projektavimo planai ant Rūta Inc. nuosavo sklypo, 1445 26 St., Santa Monica. Vertė $150,000
4. RŪTA INC. turimos nuosavybės:
   Septynių butų apartmentas, 1127 18 St., S. Monica. Vertė $125,000
   Šešių butų apartmentas, 1833 11 St. S. Monica. Vertė $150,000
   Devynių butų apartmentas, 1611 Brockton St., West Los Angeles, Vertė $110,000

A. MARKEVIČIUS

RŪTA INC.

RŪTA INC. kviečia užinteresuotus asmenis investavimo reikalais kreiptis šiuo adresu:

3002 Santa Monica Blvd., Santa Monica, Calif. 90404. • Telef: (213) 393-0615

Various Lithuanian cities, commemorating the liberation from Bolshevik yoke, issued special stamps, overprinting Russian stamps with slogans and dates: 1. Kaunas (and most of Lithuania) "NEPRIKLAUSOMA LIETUVA 1941–VI–26 Zarasai". — Kaunas, Vilnius, Raseiniai, Panevėžys, Telšiai, Rokiškis, Ukmergė, Zarasai ir Alsėdžiai išleido specialius pašto ženklus, užspausdindami pavadnmą ir išlaisvinimo iš bolševikų jungo datą ant rusiškųjų pašto ženklų. Šie p. ž. visoj Lietuvos teritorijoj buvo apyvartoje apie porą mėnesių.

LITHUANIAN HISTORY IN STAMPS

By A. Bernotas

Part CXVIII

The Russian army, hastily withdrawing eastward, destroyed everything they could. In Kaunas they blasted off three bridges over the Nemunas river; in Lydavėnai they destroyed Lithuania's highest bridge, spanning the Dubysa river and valley; likewise elsewhere too. Interrupted were the rail and telephone services in the entire country. Almost all locomotives, railway cars, and buses from various cities were taken away by the fleeing Red Army, or by local communists, fleeing together with red-armists. Most of the other cities in the country were saved, however, because Russians did not resist much in them and they offered no great battles of resistance on Lithuanian territory.

As soon as the war started, Lithuanian patriots, activated by the secret Lithuanian Front of Activists, were prepared for the coming events and had in the very first hours startd partisan-activities against the bolsheviks. Very active were the partisans in Kaunas and its surroundings, sligthly less in other localities.

In the streets of Kaunas there occured fierce fighting between the partisans and fleeing Red Army units and their communist followers. Already on the second day of the war, that is on June 23, Lithuanian partisans managed to take over the Radio Kaunas broadcasting station and began transmissions to the country at large, giving news and information, encouraging the fighting nation. Russians turned back with tanks, trying to retake and destroy the station, but they failed.

Soon the news was broadcast that a new Temporary Government of liberated Lithuania had been created and it was assuming its functions throughout the entire country.

The Germans did not let return from Berlin neither Kazys Škirpa, who was foreseen to be prime minister of the new government, nor Rapolas Skipitis, who was to be minister for foreign affairs. L. Prapuolenis, the representative of the Activists' Front, appointed as temporary government members other men, then available in Kaunas. Thus, Professor Juozas Ambrazevičius was appointed prime minister and minister for educational affairs, General Stasys Raštikis — defense minister, as well as other ministers, who then released orders and decrees onto the entire country. The new governmnt soon made contact with oncoming German military leaders. The Lithuanian government promptly released a message over radio to all former officials, representatives and employees, who were alive and had not been deported by the bolsheviks, to return to their former posts and resume their previous duties.

The German army, harassing the fleeing bolsheviks, occupied the Lithuanian territory in about 3-4 days and soon reached the Latvian and White Russian borders, where the Russians organized a tougher resistance and the march of Germans was slowed down. When German army units reached Kaunas, they found that the partisans were already maintaining order there. In the very first hours the partisans had released all political prisoners from the prisons, who had escaped being driven away by the Russians or being massacred. Lithuanian partisans had had heavy losses while fighting the bolsheviks during this heroic sudden renaissance of independence: it is known that 4083 fell dead and about 8000 were wounded.

The temporary Government promptly annuled the orders and laws that were introduced by the bolsheviks, and reenacted the orders and the administrative system of independent Lithuania. Remainders of the Lithuanian army, that fell into German hands, were upon Lithuanian demands released. All over the country every possible effort was made to have restored the railroad and other system of traffic. Various Lithuanian cities issued postage stamps commemorating the restoration of freedom by overprinting Russian stamps with slogans.

However, the German military officials soon counter-issued their own orders and "Befehls" and gave everybody to understand that the Lithuanian Temporary Government was being tolerated for only a while, that is until the arrival of a German "Zivilverwaltung" (Civil Administration). German officials started taking over the control of radio, of communications and of the press. The Russian currency, the Rubel, was proclaimed as still valid, only at the rate of 10 Rubels equalling one German Reichsmark.

(To be continued)

POLITICS AND MEDICINE

At the close of August a convention was held in Toronto of the Association of World– and American-Lithuanian Physicians.

Amongst many subjects discussed the question of relations between doctors abroad and their colleagues at home and under occupation, was vividly dwelt upon by **Dr. Henrikas Brazaitis,** who is also on the Board of the World Lithuanian Community.

In his speech he said, in part:

— The colleagues of our profession who remained in our homeland are laboring for the health of the nation and are strivink for progress of the medical science. Alas, from under a hooded bag and with no view of the West they are not in position to add their candid contributions. Though, for once the official magazine "Sveikatos apsauga" (Health Protection) of the Ministry of Health has ventured in its May issue to mention with a kind of objectivity the Lithuanian physicians in USA. They even mentioned our Bulletin published in Chicago and edited by Dr. Budrienė: "It appears from some of the articles and editorials that the Bulletin is also interested in politics", says the official publication in Vilnius.

— Of course we do (continued Dr. A. Brazaitis) If politics is the fact that we do not recognize the legality of occupation, that we are aspiring to re-establish Lithuania's independence and to safeguard the egzistence of our nation, in this snse every Lithuanian is a politician, no matter what his profession...

— In our relations with our colleagues of our homeland we must pay respect to their difficult situation, must behave with great tollerance and tact. We have not been given the right to act as their judges and history alone will expose the degre eof their accomplishments and their mistakes. (From: Lights of Homeland, Lithuanian Weewly in Canada, Sepember 11, 1969).

Only a limited supply available of

LITHUANIAN MAPS

Compiled by J. Andrius,

with the technical assistance of Professors A. Salys, Stp. Kolupaila, K. Pakštas, Drs. M. Braks, M. Gimbutas, and A. Šapoka.

A multicolored map of Lithuania

Book map, in folder: $3.50

Lithuanian Days Publishers

4364 Sunset Blvd., Hollywood, Calif. 90029

DIVIDENDAI MOKAMI KAS 90 DIENŲ UŽ VISAS TAUPYMO SĄKAITAS

TAIP

TAUPYDAMI PAS MUS, JŪS GALITE PASIRINKTI TAUPYMO RŪŠĮ, KURI JUMS PATOGIAUSIA... TAI NEDELSDAMI PASIŲSKITE ČEKĮ DABAR.

5 1/4% UŽ TERMINUOTUS INDĖLIUS

$7,500.00 ar daugiau

TAUPYMO SĄSKAITOS IKI $15,000 APDRAUSTOS F.S.L.I. ĮSTAIGOSE.

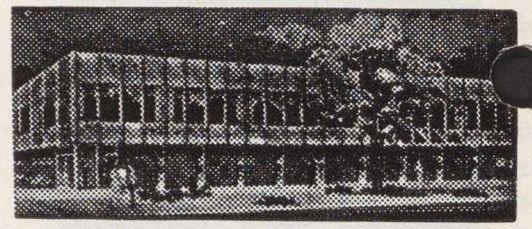

ST. ANTHONY SAVINGS & LOAN ASSN.

1447 So. 49th Court

Cicero, Illinois 60650

JUOZAS F. GRIBAUSKAS

sekretorius

Tel.: (312) 656-6330 Ir 242-4395

****

LADIES AND GENTLEMEN

Remarkable Discovery

Hair formula JIB is Patented in Switzerland and Registered in U.S.A. and Canada, Europa, Germany, Austria. It cures Dandruff, Falling Hair, Itching scalp, Splitting ends, Strengthening Hair, Root growth, and restoring NATURAL HAIR COLOR.

Using JIB you will never be bald or grey. 100% Guaranteed.

Listed in Druggist Red-Blue Book. JIB Medicine Liquid 8 oz. A 16 week supply $5.50. Money Order, P. P., Send today — JIB LABORATORY

1437 So. 49th Avenue, Cicero, Ill. 60650

CRANE SAVINGS & LOAN ASS'N

B. R. PIETKIEWICH,

President

2555 W. 47 th St., Chicago 32, Ill.

LITHUANIANS MAKE NEWS

CAPTIVE NATIONS WEEK PROCLAMATION BY NEW YORK MAYOR JOHN LINDSAY

From left to right: **Mr. Dibra** (Albania), **Prof. A. Popa** (Rumania), **Mrs. Elena Kulber** (Lithuania), **V. Sidzikauskas** (Lithuania), **Mr. Robert Sweet** (Mayor's Office), **Dr. Josef Letrich** (ACEN President), **Mr. Feliks Gadomski** (ACEN Secretary General), Ukrainian, and **Mr. L. Vahter,** (Estonia).

Europos pavergtų Tautų atstovai Ney Yorko mero raštinėje išgauna Pavergtų Tautų Savaitės paskelbimą 1969 m.

● **Antanas Maceina,** philosopher and poet, living in W. Germany, was awarded the annual $1500 prize of the Ateitininkai Federation, a Roman Catholic organization.

● **Leonas E. Strikaitis,** a Mechanical Engineer of Dana Laboratory, California, was granted the Award of Excellence for his outstanding performance in industrial design of electronic products which contribute to the functional use, esthetics and marketability of modern products and systems.

● **Eglė Žilionis** (žilionytė), a teacher of French language and literature at the University of New York is featured in "Cosmopolian" magazine (September 1969), where her opinions are given on teaching, students, love and men. She is very busy with teaching, and uses nights to work towards her doctorate. Only one year is left before her final oral thesis examinations. The journal has printed her picture too.

● **Jūratė Kazickas** (Kazickaitė) has been telling her English and Lithuanian readers much of importance on the Eastern coast, reporting directly from Vietnam, thus far.

Sunday, Aug 10th she reached the Pacific communities with her story of the life and heroism of the Greeks (Los Angeles Times, Sec. E, page 17): "Legacy of Kazantzakis". There is more to Kazickas' narrative than just the admiration of a living widow for her dead husband, the author of "Zorba, the Greek". More than just the passion of living. There are also the elements of the dedicated struggle of the Greeks against the occupation of their country: agains tGermans, Communists or others.

● Singer **Teresa Zilis** (žilytė) who was born in Lithuania and grew up in Poland after the World War II will be performing in Chicago this coming season. In February she is taking part in the performance of Beethoven's "Missa Solemnis" at Orchestra Hall.

Miss Zilys participated in the Salzburg Musical Festival this summer where she had a leading part in Mozart's "Don Giovanni". The opera came off with unusual success so that it is now to be turned into a film production.

ANTI–MEDICINE

"Mokslas ir gyvenimas" (Science and Life) is a popular science magazine published in Vilnius. It has recently been reprimanded by the Communist party organ in Lithuania for reporting on foreign discoveries, mainly in the field of drugs.

"Reading (the magazine) gives one the impression that we too are using this antibiotic, produced in U.S.A. Yet there exists a permit of the Ministry of Health of the U.S.S.R. of 1967 only to make a clinical test of the drugs (Chlomide, Colizan) and none to let them be used in general practice."

Thus Lithuanian publications are supposed to seek permission through their own institutions of Health from the Moscow government offices before mentioning foreign discoveries of science. Whereas Lithuanian medical institusions are supposedly not competent to decide on using any foreign drugs.

Of course, the above mentioned tests are not even performed by now in 1969 (E.).

APOLLO 11's MISSION

Lithuanians followed Apollo 11's Mission with extreme interest and hailed the results. They derived their greatest satisfaction from the fact that the Americans managed to beat the Russians in the race to the moon.

The newspapers followed Moscow's example and published only meager information about the US space feat. Lithuanians, however, used the habitual means to inform themselves. Anybody with a more powerful radio receiver followed the news and immediately enlightened the neighbors. Thus the news soon reached the remotest corners of the country.

The gloating persists in letters received from Lithuania in the US. To fool the censor, one uses phrases as: "What rascals these astronauts of yours. Imagine, they dared to overtake ours!"

"TO BE RUSSIFIED OR NOT TO BE", THAT IS THE QUESTION

In big display on its first two pages the "The Christian Science Monitor" (Wednesday, Sept. 17, 1969) titled — Estonians Like Distinctness – "We're not Russified", interesting testimony on conditions of Estonian national liberty, Russification. The article is from Tallin, by the paper's staff correspondent Charlotte Saikowski. It cites opinions of a Lithuanian visitor, of Estonia's deputy chairman of the Council of Ministers.

Yet beyond the somewhat optimistic feelings of the Estonians as to their ability of resistance there still lurks the dangers to their political as well as cultural independence.

CLEM'S POLSKIE DELI

★ Specializing in home made fresh and Smoked Polish Sausage, fancy groceries and choice meats.

★ Featuring Imported Krakaus Polish hams, beer, wine and groceries.

NOW
Daily from our own new
BAKERY-KITCHEN
a variety of Polish pastries and other home made delicacies.

IT's CLEM'S
3002 W. Florence Ave., Los Angeles
759-5058

Atvykus į Kaliforniją, kviečiame į

BEACON MOTOR HOTEL

Arti prie
Beach, Westwood, Beverly Hills & Hollywood
3020 Wilshire Blvd. Santa Monica, California
EXbruck 4-9144
Mrs. A. Lukšis — Owner and Mgr.

RENEW YOUR SUBSCRIPTION TO THE LITHUANIAN DAYS MAGAZINE

IŠ KALIFORNIJOS "LIETUVIŲ DIENOS" KONCERTO

Solistė Roma Mastienė, gyvenanti Čikagoje, yra dalyvavusi beveik visuose Lietuvių Operos pastatymuose, dainuodama vienas iš pagrindinių partijų Fauste, Carmen, Cavaleria Rusticana, Traviatoje ir lietuviškoje operoje Danoje. Be to, ji yra koncertavusi įvairiuose JAV ir Kanados miestuose, kur tik yra didesnė lietuvių kolonija.

Linkusi į romantiką, aplenkdama šių dienų lengvosios muzikos dainas, R. Mastienė gerai jaučiasi atlikdama klasikų kmpozitorių dainas, o taip pat konvencionalinę Europos kompozitorių kūrybą bei tradicines operas. Savo gerai išlavintu, maloniai skambančių ir gerai valdomu balsu ji įsirikiuoja į pirmųjų mūsų solisčių dainininkių eiles.

Prieš keletą metų išleista plokštelė mėgėjų jau išgrobstyta, ir pats laikas solistei duoti naują plokštelę, reprezentuojančią jos atsiekimus.

Solistė Roma Mastienė Los Angeles Lietuvių Dienos programoje.
Foto V. Fledžinskas

Soloist Roma Mastienė, whose warm, suave mezzosoprano delighted Lithuanian Los Angelanos during a concert of arias and songs at the Lithuanian Day festivities, given by their Community on September 6th.

SOLISTĖ ROMA MASTIENĖ,
mezzosopranas, atlikusi dainų ir arijų koncertą Los Angeles Bendruomenės surengtos Lietuvių Dienos programoje š. m. rugsėjo 6 dieną.

Ignas Medziukas (dešinėje), **LB Vakarų Apygardos pirmininkas, dėkoja Lietuvių Dienos programos dalyvėms ir talkininkėms — iš kairės: solistei R. Mastienei, akmp. pianistei R. Apeikytei, D. Razutytei — programos pranešinėtojai, O. Razutienei — šokių grupės vadovei ir mokytojai.**
I. Medziukas, president of the Lithuanian Community's Western District, expresses thanks to the performers and collaborators of the Lithuanian Day festivities.

Foto V. Fledžinskas

DAILININKĖ H. ŽMUIDZINIENĖ,

pasinerdama mitologijos bei legnedų pasaulin, ieško išraiškos toms būtybėms, kurios šiandieną "nebeegzistuoja" išprususio lietuvio fantazijoj, bet kurios savo laiku buvo užėmusios jo gyvenime labai reikšmingą vietą, — lėmė žmogaus likimą, turtino ir puošė jo buitį, kenkė jam arba padėjo.

Gaila, kad savo skaitytojams negalime parodyti tų paveikslų spalvų, žymiai labiau išryškinančių kompoziciją ir formas.

The Lithuanian artist Mrs. H. žmuidzinas (Toronto, Canada) is ardently in quest of personification of our mythological figures, as seen from her latest illustrations here — fairies, legendary heroes.

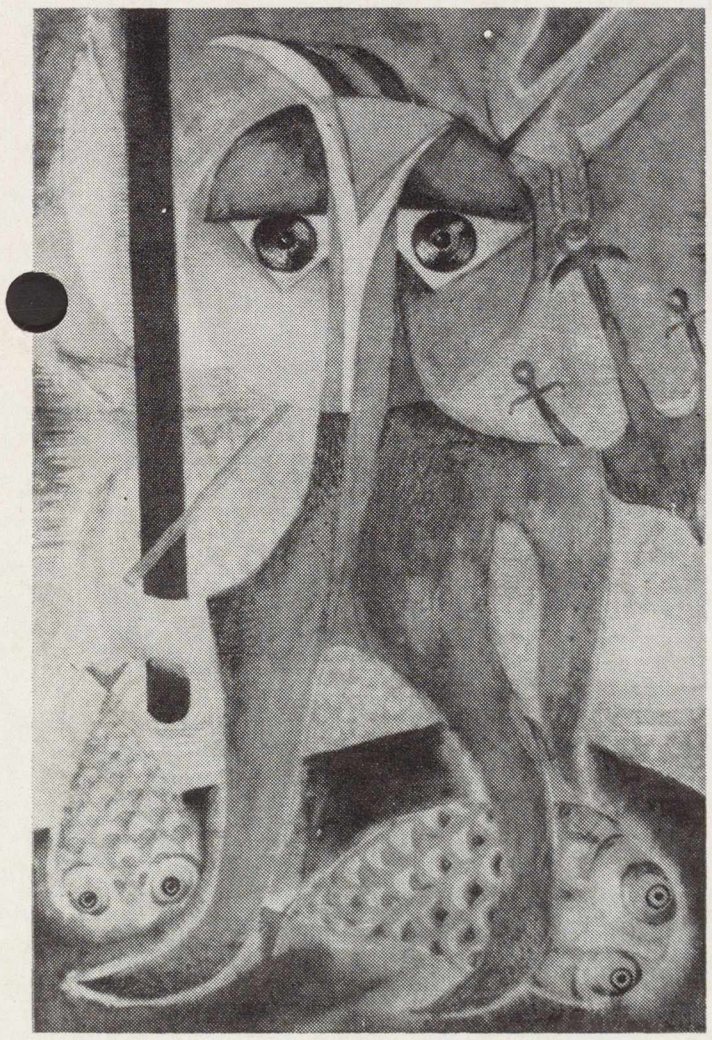

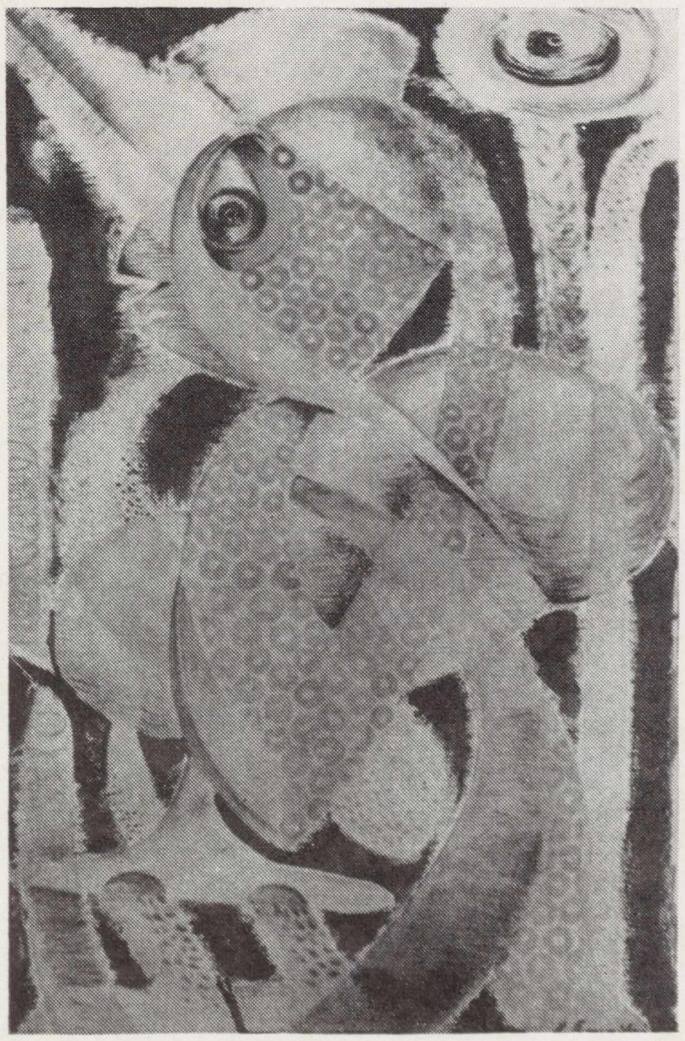

A. Žmuidzinienė

1. Laumė.

2. Vandenis.

3. Aitvaras.

4. Runcė ir Dandierinas. (J. žmuidzino to paties vardo apysakos iliustracija).

GRAŽINA TULAUSKAITĖ

VAKARĖ BANGA

Naujausias poezijos rinkinys

Išleido
Lietuvių Dienos

Kaina: $2.00

THE SEASONS

by

Kristijonas Donelaitis

1714-1780

Rendered from the Lithuanian into English verse by

Nadas Rastenis

Published *by* Lithuanian Days

Price: Hard cover $4.00, soft cover $3.00

Meškiukai mokosi skaityti, kad galėtų patys pasiskaityti

VYTĖS NEMUNĖLIO

knygą mažiesiems

dailiai spalvotais piešiniais
V. Stančikaitės iliustruotą

pasaką

MEŠKIUKAS RUDNOSIUKAS

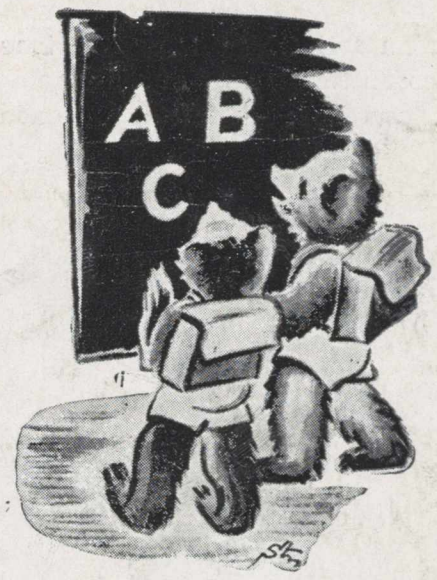

Kaina $3.00

LITHUANIA — LAND OF HEROES

* Country, people and language
* Lithuania's fight for freedom
* Soviet genocidal practices in Lithuania

Prepared and Edited by
Leonard Valiukas

THS IS ONE OF THE BEST BOOKS ON LITHUANIA IN ENGLISH!

LAVISHLY ILLUSTRATED

Price: $4.75

LIETUVIŲ DIENOS

4364 Sunset Blvd., Hollywood, Calif. 90029